

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Autor práce: Ivana Koukalová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....
Ivana Koukalová

Děkuji vedoucímu bakalářské práce za odborné rady, čas a pomoc při odborných konzultacích mé práce.

Také bych chtěla poděkovat manželovi Petrovi, dceři a rodičům za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytli při zpracování mé bakalářské práce i po celou dobu studia.

ABSTRAKT

KOUKALOVÁ, I. Domáci násilí: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2018. 89 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: Domáci násilí, násilí, násilná osoba, oběť, ohrožená osoba, pachatel.

Bakalářská práce je věnována tématu domácího násilí. Je to taková forma násilí, kdy partner uplatňuje svoji moc nad druhým, kontroluje jeho chování, ubližuje mu psychicky a fyzicky. Protože se jedná o domácí násilí, pachatel neodchází z místa činu a své násilí naopak stupňuje a je schopen svého partnera i zabít.

Ze zkušenosti víme, že domácí násilí se vyskytovalo vždy a vyskytovat se bude stále.

Práce se zabývá rozбором tohoto problému v rovině teoretické, kde se osvětlují základní aspekty, jako jsou např. definice, příčina, důsledky násilí a pachateli domácího násilí. V části metodiky práce jsou definovány cíle a použité metody práce.

V rámci zpracování této práce jsou uváděny i právní aspekty a legislativa včetně několika případů judikatury vztahující se k domácímu násilí.

V praktické části je zpracován dotazník, na základě jehož výsledků bylo stanoveno několik hypotéz, které jsou shrnuty v závěru práce.

Zároveň je tato práce pokusem porozumět složitým pocitům a postojům, jež jsou stejně záhadné pro oběť jako pro její rodinu a přátele, přičemž je jisté, že oběti je vždy více než jen jedna právě exponovaná.

ABSTRACT

KOUKALOVÁ, I. Domestic Violence: Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2018. 89 p. Supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Key words: Domestic violence, violence, violent person, victim, offender, threatened person

The thesis is devoted to the theme „Domestic violence“. This violence form can be defined when a partner applies his power to rule over the others, controls his/her behavior, and harms his/her physical and mental. Because in this case of domestic violence, when offender does not leave the crime scene, but he escalates the violence level and even more he is able to murder his/her.

The Domestic violence has occurred in the past and will occur in future too.

In the theoretical part of the thesis it analyzes the problematic at the theoretical level to define domestic violence and describe basic aspects. E.g. domestic violence definitions, reasons, consequences and the offenders of domestic violence. The targets and used work methods are defined in methodology part of the document.

Legal aspects and legislatives including some practices of the courts related to the domestic violence theme are mentioned in frame of the work process.

In the practical part several hypotheses are set up at the end of document, their conclusion is at the end of the paper.

Within this paper work raise an effort to understand those complex feelings and attitudes, which are mysterious as for the victim as for victim's family and friends. And it is for sure, that in reality there is more victims than just and only the one exposed.

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE	11
3	PŘEHLED LITERÁRNÍCH POZNATKŮ	12
3.1	Definice domácího násilí	12
3.2	Příčiny domácího násilí	14
3.3	Důsledky domácího násilí	16
3.3.1	Stockholmský syndrom	17
3.4	Pachatelé domácího násilí	20
3.4.1	Duluthský model	20
3.5	Oběti domácího násilí	23
3.6	Řešení domácího násilí	24
3.6.1	Právní ochrana jako pomoc obětem domácího násilí	26
3.6.2	Výčet organizací na pomoc domácího násilí	27
3.7	Právní aspekty domácího násilí	32
3.7.1	Listina základních práv a svobod	32
3.7.2	Občanský zákoník	34
3.7.3	Zákon o zvláštních řízeních soudních zákon č. 292/2013 Sb.	36
3.7.4	Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí	36
3.7.5	Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů ..	37
3.7.6	Domácí násilí a oprávnění policisty	38
3.8	Kasuistika a judikatura spojené s vykázáním z důvodů domácího násilí	45
3.8.1	Ombudsman – vyjádření k nesouhlasu ohledně postupu policie při vykázání	46

3.8.2	Úkony soudu v občanském soudním řízení - předběžné opatření a domácí násilí	49
3.8.3	Předběžná opatření v občanském právu	51
3.8.4	Vzájemná práva a povinnosti manželů - prodloužení doby trvání předběžného opatření.....	53
4	METODIKA PRÁCE	55
4.1	Postup práce a použité metody	55
4.2	Stanovení hypotéz.....	55
4.3	Výsledky	56
4.3.1	Charakteristika zkoumaného prostředí.....	56
4.3.2	Vyhodnocení dotazníku.....	59
4.4	Ověřování hypotéz	71
4.4.1	H1 – Nejčastější forma domácího násilí je násilí fyzické.	71
4.4.2	H2 - Nejčastější obětí domácího násilí je žena.....	72
4.4.3	H3 – Polovina dotazovaných bude znát nějakou pomáhající organizaci pro řešení domácího násilí.....	73
4.4.4	H4 – Hlavním důvodem pro setrvání s násilnou osobou je finanční situace.....	74
4.5	Výsledek výzkumu – shrnutí	75
4.6	Doporučení.....	75
5	ZÁVĚR.....	77
6	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	79
6.1	Literární zdroje.....	79
6.2	Elektronické zdroje	80
6.3	Legislativní dokumenty	81
6.4	Ostatní zdroje	82

7	SEZNAM ZKRATEK	83
8	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK a GRAFŮ	84
8.1	Seznam obrázků	84
8.2	Seznam grafů	84
9	PŘÍLOHY	85
9.1	Dotazník	85

1 ÚVOD

Jak si vysvětlit pojem domácí násilí? Domov je místo, kam se uchylujeme do bezpečí, pohody, domov je oáza klidu a odpočinku. Je nám v něm dobře, setkáváme se se svými nejbližšími lidmi, tj. partnerem a dětmi. Ve skutečnosti to ale takto mnohdy nebývá. Za dveřmi domova často dochází k násilí, které nazýváme domácím násilím.

Pojem domácí násilí není žádnou novinkou, vyskytovalo se napříč generacemi od pradávna. Pokud se jednalo o problém mezi mužem a ženou, můžeme říci, že poslušnost ženy vůči muži byla předurčena hlavně z církevního pohledu. Muž byl uváděn jako vládce, ten, kdo vydělával peníze a zajišťovat rodinu, zaopatřoval ženu a děti. Tím pádem byla žena podmaněna a podřízena, a pokud docházelo k bití či týrání, většinou jej útrpně snášela. Tomuto násilí byli však vystaveni i další členové domácnosti a spolubydlící osoby, zejména senioři, děti a osoby nemocné. Před rokem 1989 se o tomto problému příliš nehovořilo, za zavřenými dveřmi si každý mohl dělat, co chtěl. Lidé před domácím násilím zavírali oči, nechtěli do problémů ostatních zasahovat a tak bylo většinou tolerované.

Až počátkem 90 let se domácí násilí začalo chápat jako fenomén a lidé se jím začali zabývat. Z tohoto důvodu vznikaly organizace pomáhající obětem domácího násilí např. Bílý kruh bezpečí, DONA linka, Krizové centrum RIAPS, ROSA – centrum pro týrané a osamělé ženy, Diakonie, Česká katolická charita projekt Magdala, ADRA.

Domácí násilí ovlivňuje celou společnost, problematika důsledků domácího násilí zasahuje do mnoha oblastí společnosti (pomáhající profese – policie, lékaři, specialisté – psychologové, terapeuti, právníci). Společnost se obecně domnívá, že oběťmi domácího násilí jsou nejčastěji ženy s nízkým sebevědomím, ženy zakřiknuté, bez vlastního názoru. Jde však o omyl, týrané ženy takové často nebývají. Jedná se o ženy vzdělané, s ucelenými názory. Tyto ženy jsou týrány vlastním partnerem, manželem, kterého si vybraly pro společný život s cílem založení rodiny jako toho nejlepšího muže, kterému věřily, že pro ně bude nejlepším partnerem a oporou v životě. Protože je domácí násilí skryté za dveřmi domova, někdy takové násilí nebývá ani odhaleno, pokud na něj oběť sama neupozorní, ženy vnější znaky týrání dovedně tají.

Cílem práce je analýza fenoménu domácího násilí, zjištění rozsahu znalostí a zkušeností společnosti pro detekci domácího násilí a jeho následného řešení, neboť domácí násilí se může vyskytovat velmi blízko a v okolí každého z nás. Práce by měla ukázat, že lidé domácí násilí často přehlíží, nejsou schopni rozpoznat již započaté domácí násilí. Často se hovoří o domácím násilí až tehdy, kdy se začíná násilí stupňovat a oběť domácího násilí se obrátí o pomoc nebo o něm sama začne hovořit. Samy oběti většinou neví, kde a jak vyhledat odbornou pomoc.

V domácím násilí existuje několik tabu, na které je v práci upozorněno. Jedním z nich je to, že startér domácího násilí není pouze v rodinách, kde se domácí násilí vyskytovalo jako tzv. norma, domácí násilí není zastoupeno pouze u osob s nižším vzděláním nebo u osob ze sociálně slabých skupin, násilí v rodině neohrožuje pouze partnery, ale také děti a spolužijící osoby, např. prarodiče.

V práci je uvedeno, v jakých formách se domácí násilí vyskytuje, kdo je jeho cílem, kdo a proč ho způsobuje a jaké důsledky z domácího násilí vyplývají. Dále jsou popsány znaky domácího násilí, kdo je domácím násilím ohrožen a kdo je násilnou osobou.

2 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je v teoretické rovině popsat problém domácího násilí, osoby ohrožené a agresory a jeho dopady. Využívá poznatků z literatury, slov a pohledů odborníků z řad psychologů, lékařů a právníků. Obsah práce se zaměřuje zejména na socializaci a obeznámenost veřejnosti hlavně s ohledem a zaměřením na projevy domácího násilí v jejich blízkém okolí. V rámci zpracování práce jsou uvedeny i právní aspekty a legislativa včetně několika případů judikatury vztahujících se k domácímu násilí.

V praktické části tato práce zjišťuje povědomí jedinců o domácím násilí, kde a jak se s tímto násilím setkali a jaký na něj mají názor. Dále míru informovanosti, zda mají povědomí a zkušenost s ním, jaký mají názor na jeho příčinu a zda jsou schopni v případě nutnosti vyhledat pomáhající organizaci.

3 PŘEHLED LITERÁRNÍCH POZNATKŮ

3.1 Definice domácího násilí

„Násilím obecně rozumíme zlé nakládání, tělesné útoky, pohružky obdobným chováním nebo jednáním, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví druhé osoby. Jde o agresi jedné osoby proti druhé (nebo jejich většímu počtu), jejímž cílem je ublížit, poškodit, poranit nebo zabít“.¹

Týraná osoba žije ve společné domácnosti v bytě nebo v domě s osobou blízkou, s osobou v příbuzenské linii. Může jím být manžel, manželka, druh, družka, rodiče, děti či jiný příbuzný. Takto můžeme charakterizovat definici domácího násilí, přičemž násilná osoba udržuje nad týranou osobou moc, získává nad ní kontrolu a ovládá její chování slovními či fyzickými útoky, výhrůzkami, sexuálním vydíráním, ponižováním, bitím či omezováním osobní svobody.

Dle Vitoušové (2007) k tomuto násilí dochází skrytě, v privátním prostředí, mimo veřejné místo, mimo kontrolu veřejnosti. K násilí dochází nejčastěji mezi partnery, manželi nebo mezi rodiči a dětmi i mezi vnuky či prarodiči. Intenzita domácího násilí se stupňuje, oběť domácího násilí není schopna ukončit násilné útoky. Domácí násilí je v podstatě násilí na pokračování, začíná psychickým násilím proti lidské důstojnosti, zdraví až k útoku na lidský život.

Osoby ohrožené domácím násilím obecně jsou nejčastěji ženy, a to až 92 -98 %, přičemž děti jsou druhou nejčastější skupinou obětí násilí, u dětí se hovoří o syndromu CAN neboli syndromu týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte, dále bývají přítomny až 69 % domácího násilí. Pokud se stávají děti svědky domácího násilí, velmi to narušuje jejich vývoj.

¹ VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 2., přeprac. vyd. Praha: profem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3, s. 13

Muži nebývají velkou skupinou týraných osob, ale muži se neradi přiznávají k tomu, že jsou nebo byli týranou osobou, málokdy tento údaj zveřejní, je to společensky nepřijatelné. Týraní muži získávají označení typu jako bačkora, chudinka.

Mezi oběťmi domácího násilí jsou hendikepovaní lidé, případy těchto týraných osob jsou latentní a velmi často končí tragicky, málokdy se dokáží tyranům bránit a bývají většinou odkázáni na péči rodinných příslušníků.

Další skupinu týraných osob, která málokdy přizná násilí od osob blízkých, jsou senioři, kteří se nepřiznávají hlavně z důvodu studu. Staří lidé jsou nejčastěji týráni od vlastních dětí a to je příliš bolestné.

3.1.1 Druhy domácího násilí

Jak uvádí Střílková a kol. (2009), **fyzické násilí** představuje takové formy násilí, jako fackování, bití rukama nebo předměty, kopání, škracení, svazování, ohrožování bodnou nebo střelnou zbraní, nebo jinými předměty, odpírání spánku a jídla až po útoky proti životu. Projevy násilí se vyskytují v podobě jizev, modřin, zlomenin, odřenin a spálenin.

Do **ekonomického násilí** lze zařadit kontrolu nad finančními prostředky a nakládání s nimi, neposkytnutí peněz, absolutní kontrola nad celkovou finanční situací, ale také např. Zabavení automobilu či neoprávněné nakládání s majetkem druhé osoby.

Jedna z forem násilí je **sociální násilí**, kdy tyran izoluje oběť od rodiny a přátel, izoluje partnera od společnosti, využívá děti jako prostředek nátlaku na oběť. Násilník sleduje každý pohyb oběti, uděluje příkazy a vyhrožuje, kontroluje, s kým se oběť stýká, kam a jak často chodí, co dělá. Postupně získává nad ohroženou osobou absolutní moc.

Další druh násilí je **sexuální násilí**, při něm si pachatel vynucuje sexuální styk, znásilňuje oběť a vynucuje si nežádoucí, nebezpečné či ponižující sexuální praktiky. Toto je účinný nástroj pokoření a ponížení.

Mezi další formu násilí zařazujeme také **psychické násilí**, jde o vyvolání duševního utrpení, bolesti nebo strasti. Toto násilí nezanechává na těle oběti žádné viditelné následky jako v případě fyzického násilí, proto se obtížněji dokazuje, má však mnohdy horší dopad na sebeúctu, sebevědomí a sebedůvěru. Projevy psychického násilí mohou být verbální (obviňování, zastrašování, hanlivé oslovování) či neverbální (ničení osobních věcí, oblíbených předmětů).

3.2 Příčiny domácího násilí

„Na partnerství je možno pohlížet jako na oboustrannou nabídku společné životní cesty – psychické i fyzické. Stejně tak na poruchy soužití se můžeme dívat jako na křižovatky, kde se mohou rozejít osudové cesty partnerů.“²

„Hledání skutečných pozadí a příčin násilí ve vztahu je rozhodně velice obtížné. I samy postižené ženy často netuší, jak vlastně všechno vůbec začalo. Někdy udeří násilí do doposud harmonického vztahu jako blesk z čistého nebe, přičemž není výjimkou, že tomuto agresivnímu chování partnera předcházela léta verbálního a psychického teroru a ponižování. V určité fázi je pro muže vlastně už cokoli důvodem ženu brutálně zbít a totálně explodovat.“³

3.2.1 Obecné aspekty

Huňková (2004) uvádí celou řadu rozličných teoretických přístupů, které se snaží objasnit příčiny domácího násilí. Jsou jimi například:

- **psychiatrické a psychologické teorie** domácího násilí, které nazírají na násilníka nebo jeho oběť jako na patologické osobnosti. Často zdůrazňují provokaci ze strany obětí či myšlenku, že si oběti násilí proti sobě svým chováním přímo zaslouží.

² KLIMEŠ, Jeroným. *Partneři a rozchody*. Praha: Portál, 2005. *Psychologie (Portál)*. ISBN 80-7367-045-3., s. 14-15

³ BUSKOTTE, A., *Z pekla ven, žena v domácím násilí*, Brno: Computer Press, 2008. S. 60

Tento přístup byl ovšem překonán a v současnosti je pojetí oběti jako provokatéra, pokládáno za jeden z nebezpečných mýtů o domácím násilí;

- **teorie cyklického násilí** vychází z přesvědčení, že násilí je naučené chování, které se předává z generace na generaci, kdy děti, které byly svědky násilí ve svých rodinách, pokračují v tomto naučeném způsobu chování dál proti svým partnerům nebo dětem.

Řadou průzkumů pak bylo opravdu prokázáno, že násilnické zážitky z dětství vyúsťují v mezigenerační přenos násilného chování.

- **sociologické výklady** staví do popředí sociální stres jako základní příčinný faktor násilí a jako společný faktor násilných vztahů uvádějí nezaměstnanost, nevyhovující bydlení, nízký příjem apod. Nedostatkem této teorie však je, že naopak zcela dementuje existenci domácího násilí i v ostatních vrstvách společnosti, které nejsou zatíženy sociálními problémy.

- **feministické teorie (genderový aspekt)** domácí násilí chápou jako prostředek k uplatnění moci a kontroly nad ženou. Nejde o manželský konflikt, zvládnutí hněvu, ale o dlouhodobé instrumentální násilí, odraz nerovnováhy ve vztahu, kdy jeden partner má nad druhým výraznou převahu. Odráží tak historický kontext mužské dominance a postavení žen v rodinách.

Ani tato teorie však nepokrývá veškeré aspekty příčin domácího násilí, neboť, jak již bylo výše řečeno, oběťmi tohoto jevu, i když méně často a s menší razancí, jsou rovněž muži.

Rodinná výchova je další z příčin (příčiny vyplývající z dění a vztahů uvnitř rodiny), kdy tento faktor souvisí především s kvalitou vztahu mezi dospělými partnery.

Klíčovým je zde moment, kdo uplatňuje moc a kontrolu v rodině. Důležitou roli zde sehrává i osobnostní charakteristika agresora. Jedná se zejména o povahové zvláštnosti útočníka, jako např. Sklon k agresivnímu chování, negativní emocionalita, sebestřednost, chorobná žárlivost, závislost na návykových látkách a v neposlední řadě psychická onemocnění.

Poslední příčinou, která se uvádí, je sociální situace vyvolávající **stres, tzv. situační faktory**, kam spadá konkrétní sociální prostředí a životní situace (např. nezaměstnanost, sociální izolace, finanční problémy a jiné stresující situace).

3.3 Důsledky domácího násilí

Kromě následků fyzického týrání - zlomeniny, potraty, trvalá poškození zdraví, je možné se často setkat s paradoxním stavem, kdy oběti týrání popírají závažnost situace, myslí si, že musí chování agresora snášet a že není jiná možnost. Oběti se často za svoji situaci stydí, bojí se nepochopení okolí, samoty. Mnoho násilníků svoji oběť tyranizují i poté, co se je pokusí opustit. Celou situaci často komplikuje solidarizující chování ženy s agresorem, které se může projevovat i tendencí zapírat uskutečněné trestné činy. Tento fenomén patří ke strategiím přežití žen, s následujícími symptomy, kdy je ohrožen život oběti, nebo oběť nemůže utéct (nebo si myslí, že nemůže utéct), oběť je izolovaná od společnosti, od svých blízkých. Pachatel se k oběti čas od času chová vstřícně a to brání obětem vyhledat pomoc.

Následky domácího násilí:

- pocit bezmoci, cítí se sociálně izolovaní, opuštění, rozpolcení, zmatení, nemají kontrolu nad situací,
- ztráta životních iluzí, o které se opírá duševní stabilita,
- intenzivní pocit viny, sebeobviňování, věří v mýty o domácím násilí (např. že provokují agresora)
- získaná nedůvěra ve vlastní síly, popírají hněv zapříčiněný týráním, ale vybuchují kvůli každé maličkosti,
- zvýšená psychická zranitelnost, trpí pocity viny, obviňují se z vyprovokování a zodpovědnosti,
- nápadná oddanost vůči trýzniteli, jsou v rozpacích, pokud mají přiznat, že jsou týráni nebo že zůstávají v násilném vztahu,
- vymizení radosti ze života, ztráta osobních perspektiv, upřednostňují potřeby dalších členů rodiny před vlastními,

- sebedestruktivní či depresivní ladění, mají pocit bezmoci, neexistuje možné řešení.⁴

3.3.1 Stockholmský syndrom

V některých případech domácího násilí se lze setkat s jevem **Stockholmský syndrom** (anglicky Stockholm syndrome).

„Stockholmský syndrom se může vyskytovat mezi rodinnými příslušníky, mezi partnery i v dalších mezilidských vztazích. Agresorem může být manžel či manželka, přítel či přítelkyně, matka či otec nebo kdokoliv jiný, kdo má autoritu nebo převahu.“

Je důležité pochopit, jak jsou složky stockholmského syndromu provázané s násilnými a mocensky nevyváženými vztahy. Když se ví, jak syndrom funguje, bude snazší chápat, proč oběti podporují, milují či dokonce obhajují partnery, kteří je týrají a ovládají.

Stejně jako v případě jiných syndromů, i u stockholmského syndromu lze pozorovat typické chování a symptomy. Jednoznačná definice nebyla vzhledem k různícím se názorům odborníků a badatelů stanovena, vyskytnou se však některé z následujících znaků:

- oběť projevuje náklonnost vůči agresorovi - osobě, jež ji týrá a ovládá,
- oběť pocítuje nevoli vůči rodině, přátelům či orgánům usilujícím o její podporu, záchranu či vysvobození,
- oběť schvaluje agresorovo jednání a jeho pohnutky,
- agresor projevuje náklonnost vůči oběti,
- oběť agresora podporuje, někdy mu i pomáhá,

⁴ PAPEŽOVÁ, Z. MV ČR, BKB, KŘ Policie ústeckého kraje – psychologické služby. © 2017. Domácí násilí. [online]. [cit. 2017]. Dostupné z: <<http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/domaci-nasili/domaci-nasili.html>>

- oběť není schopna zapojit se do akcí, jež mohou směřovat k jejímu vysvobození či odpoutání od agresora.

Bylo zjištěno, že na vzniku stockholmského syndromu se podílí čtyři podmínky či okolnosti. Tyto čtyři faktory se mohou vyskytnout při držení rukojmích, v případech těžkého týrání i v násilných partnerských vztazích:

- oběť má pocit, že její život či psychická integrita je v ohrožení a věří, že agresor je schopen své výhrůžky realizovat,
- oběť má pocit, že agresor jí prokazuje drobné laskavosti,
- oběť je izolována od jiné než agresorovy perspektivy,
- oběť má pocit, že ze situace nemůže uniknout.

Stockholmský syndrom se v partnerských vztazích nevyskytuje nijak ojediněle. Příslušníci policie o tom vědí své – a partnerská hádka je během jejich pracovní doby jedním z vysoce rizikových telefonátů. Když sousedé v takovém případě zavolají policii, policisté po příjezdu naleznou netečného násilníka a rozrušenou týranou ženu, která policistům vyhrožuje, aby jej nezatýkali. Ve skutečnosti oběť ví, že její násilnický a despotický partner se jí pomstí, pokud:

1. bude souhlasit se zatčením,
2. bude o týrání či konfliktu mluvit způsobem, který agresor nepovažuje za loajální,
3. nedostane agresora z vězení tak rychle, jak to jen bude možné,
4. neomluví se mu osobně za situaci – jako by ji způsobila ona.

Stockholmský syndrom vytváří k násilnickému a despotickému jedinci nezdravou vazbu. Právě kvůli tomu mnoho obětí podporuje agresora i po rozpadu

vztahu. Z tohoto důvodu také stále vidí agresorovu „dobrou stránku“ a zdá se, že vůči této osobě, jež je psychicky a někdy i fyzicky napadala, cítí soucit“.⁵

Při domácím násilí dle Ševčíka (2011) nejde o ojedinělý incident, vždy se jedná o opakované ataky, často dochází u obětí domácího násilí k tzv. syndromu týrané osoby či syndromu týraného partnera. Syndrom týrané osoby je definován jako soubor specifických charakteristik a důsledků zneužívání. Dochází ke snížené schopnosti týraného jedince efektivně reagovat na prožívané násilí. Tento syndrom se skládá z několika různých projevů, např.:

Symptomy posttraumatické stresové poruchy- znovuprožívání traumatických situací v podobě útoků ohrožujících zdraví a život, poruchy příjmu potravy, poruchy spánku. Jedinci jsou zcela emocionálně vyčerpaní, ochromeni a vysílení. V důsledku týrání je možné u obětí pozorovat odezvy úzkosti, deprese, viny, strachu. Jedná se o podobné účinky tzv. vymývání mozku. Paradoxně je násilná osoba jediným člověkem, který o osobu ohroženou domácím násilím projevuje zájem a občas se k ní chová laskavě.

Naučená bezmocnost – po opakovaných neúspěšných pokusech odejít či zajistit si pomoc, dochází ke stavu naučené bezmocnosti a jedinec se stává pasivním. Což vede k letargii a beznaději. S naučenou bezmocností souvisí drasticky snížené sebevědomí, oběť ztrácí respekt sama k sobě. Oběti vyhledávají pomoc teprve tehdy, kdy jim jde skutečně o život.

⁵ VAŠKOVÁ, Adéla, Komentovaný překlad: Love and Stockholm Syndrome: The Mystery of Loving an Abuser (Carver, Joseph. 2003)[online]. Praha, 2013 [cit. 2018-02-15]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav translatologie. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Zuzana Šťastná. Dostupné z WWW: <<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130103985/?lang=cs/>>.

3.4 Pachatelé domácího násilí

3.4.1 Duluthský model

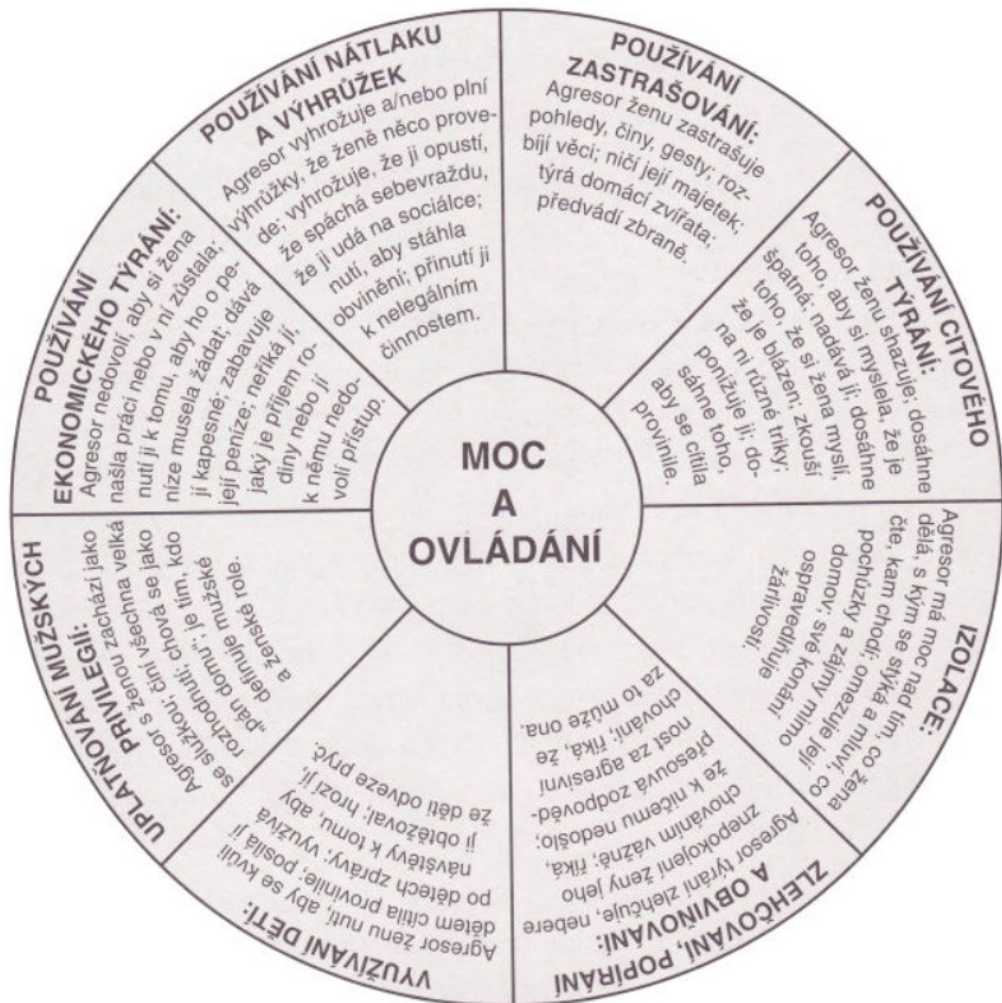
„Existuje několik druhů agresivního chování, které se zpravidla znázorňují v grafickém schématu, často pod názvem **Duluthský model**. Toto schéma, které běžně používají organizace, např. britská Women's Aid, dobře ukazuje, jak citové týrání posiluje a podporuje fyzické a sexuální násilí. Středem kruhu je moc a ovládání, což je cílem a výsledkem násilí a týrání“.⁶

Duluthský model jasně ukazuje, jaké prostředky pachatel domácího násilí používá k dosažení moci a ovládání oběti. Zjednodušeně řečeno, jestliže pachatel domácího násilí drží oběť ve stálé finanční tísní, oslabuje ji a tím se oběť domácího násilí dostane snadno do izolace. Izolace může být kombinována s citovým vydíráním, kdy pachatel domácího násilí zpochybňuje duševní zdraví oběti, a ta nemá nikoho, kdo by jí to vyvrátil.

Zastrašování, nátlak či výhrůžky podkopávají sebevědomí oběti. Uplatňování mužských privilegií a využívání vlastních dětí vede k potlačování práva oběti mít svou vlastní osobnost s vlastními názory. Většinu emocí vyjadřují pachatelé domácího násilí pomocí zlosti, kterou chápou jako projev síly a typické chování muže. Zlehčování, popírání a obviňování tvoří základ násilného chování. Pachatel domácího násilí odmítá své chování přiznat a oběť může mít pocit, že je to její chyba.

⁶ CONWAYOVÁ, HELEN L., Domácí násilí, 1. Vydání Praha: Albatros nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-00-01550-7.str.15

Graf č. 1 - Duluthský model

Zdroj: CONWAY, Helen L. Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. účinný od 1. ledna 2007. Praha: Albatros Plus, 2007, s. 16.

3.4.2 Muž jako násilná osoba

Typického pachatele domácího násilí nelze identifikovat jednoznačně, neboť parametry jeho profilu jsou velmi variantní. Jedná se o různorodost věku, politického smýšlení a náboženského vyznání bez vazby na sociální vrstvu, z nichž pochází.

Důvod agrese či násilného chování mužů je různorodý, násilí nemá jedinou příčinu. Mezi nejčastější zdroje násilného chování se zařazuje stres, dále to může být

životní styl, partnerské neshody, nefungující vztah, psychické onemocnění, ale také alkohol či drogy.

Saunders (1992) na základě vlastního šetření navrhl typologii, která rozlišuje tři skupiny násilnických mužů:

- **výhradně rodinní násilníci** – tyto násilné osoby mají většinou vyšší sociální postavení a projevují se méně agresivně. Mimo domov nevykazují žádné výraznější násilné chování,

- **obecně násilní muži** – chovají se násilně i mimo domov, často mají kriminální minulost, mohou mít poruchu osobnosti a obvykle mají problém s alkoholem či jinými návykovými látkami,

- **emocionálně nestálí násilníci** – emočně labilní, úzkostní ve srovnání s předešlými typy. Nespokojení v partnerských vztazích a tuto nespokojenost si vybíjejí na partnerce. Představují asi čtvrtinu všech pachatelů domácího násilí.⁷

3.4.3 Žena jako násilná osoba

Žena jako násilná osoba není zdaleka tak častým jevem jako násilný muž. Přesto ani ženy nejsou výjimkou a nejsou jen voňavými něžnými bytostmi. Ženy provádí na mužích formu domácího násilí zejména ve formě psychického násilí. Muži fyzicky napadeni ženami se velmi často stydí přiznat a ohlásit fyzické napadání ze strany partnerky. Ovšem formy psychického násilí mívají mnohdy horší důsledky než násilí fyzické.

Hesterová (2009, cit. dle Ševčíka, 2011, s. 67) analyzovala určité případy domácího násilí, ve kterých odhalila rozdíly mezi muži a ženami jako násilnými

⁷ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

osobami. Rozdíl se ukázaly v typech incidentů, v jejich frekvenci a intenzitě, ale závažnost násilného chování ze strany žen nebyla tak extrémní, jako ze strany mužů.

3.5 Oběti domácího násilí

Obětí násilníka se může za určitých předpokladů stát každý. Huňková (2004) tvrdí, že „existuje pouze jediný rizikový faktor predispozice k obětnímu chování a tím je týrání či zneužívání, eventuálně přítomnost násilnému chování v dětství.“ Dospělá osoba si pak nachází jako partnera násilníka a snaží se jej svým vhodným chováním změnit. „Platí, že pokud člověk prožije určité trauma, toto trauma nezpracuje, má tendenci neustále opakovat stejné vzorce chování vedoucí k dalšímu pokračování traumatu, až do doby, než dojde k jeho vnitřnímu pochopení a zpracování“

Mezi nejčastější důvody, proč oběť násilníka neopustí, patří:

citové pouto - oběť k násilníkovi váže cit, často spolu mají děti. Po ataku se násilník omlouvá a tvrdí, že už to nikdy neudělá, a dokud mu oběť neodpustí, chová se mile. Oběť se obává rozpadu rodiny a ztráty ekonomického zajištění, protože partner disponuje veškerým majetkem. Někdy se stává, že je oběť natolik izolovaná od okolí, že se nemá na koho obrátit, nikdo jí nepomůže a dost možná jí ani nikdo neuvěří, že je skutečně oběť

strach - v neposlední řadě může mít oběť strach násilníka opustit. Obává se, že se jí, nebo dokonce jejich dětem agresor pomstí. „Týraná oběť navíc trpí „syndromem týraných obětí“. Jedná-li se o dlouhodobé týrání, je téměř vyloučené, aby se z tohoto stavu sama vymanila.“

Dle Čírtkové se v souvislosti s důsledky domácího násilí hovoří o syndromu týrané ženy, který je od roku 1992 charakterizován jako jedna z forem posttraumatické stresové poruchy.⁸

3.6 Řešení domácího násilí

Pokud se oběť domácího násilí rozhodne situaci řešit, je velmi důležité, aby měla možnost obrátit se s problémem na specializovanou poradnu. Tam by měla mít možnost anonymně získat informace, požádat o pomoc či radu. Právě díky poradnám získávají ohrožené osoby odvalu řešit svou situaci, potřebují získat čas a dostatek odpovědí na své otázky. Pokud oběť vyhledá poradnu, může navštěvovat podpůrné terapie, kde získají potřebné instrukce, jak si vypracovat bezpečnostní plán pro případ akutního útěku či náhlého napadení. Oběti, které žijí s násilníkem, zůstávají v takovém vztahu 4 až 5 let, než se rozhodnou k jeho řešení.

K prevenci a eliminaci domácího násilí je třeba přistupovat systémově a z celospolečenského hlediska, neboť je považováno za závažný společenský problém.

Termín prevence znamená soustavu opatření, která se snaží předcházet negativním společenským jevům. Dělí se na prevenci primární (zkoumá příčiny těchto jevů a snaží se nalézt opatření, která by jim předcházela, většinou se týká celého obyvatelstva) a sekundární (snaží se zabránit prohlubování těchto jevů a jejich dalšímu šíření).

Primární prevence by měla nastoupit ve chvíli, kdy ještě k domácímu násilí nedošlo. Sekundární, pokud máme podezření, že žena zažívá domácí násilí.⁹

⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8, str. 26

⁹ VARGOVÁ, Branislava, POKORNÁ, Dana, TOUFAROVÁ, Marie. Partnerské násilí. Praha: Linde, 2008, s.103. ISBN 978-80-86131-76-4.

Dalším příkladem prevence je prevence sekundární. Sem můžeme řadit krizovou intervenci. Špatenková tento pojem vymezuje jako pomoc osobám, které se ocitly v krizi. Pomocí krizové intervence se snažíme navrátit jedinci psychickou rovnováhu narušenou kritickou životní událostí. Krizová intervence zahrnuje pomoc.¹⁰

- psychickou
- lékařskou
- sociální
- právní

Mezi instituce, které poskytují řešení při domácím násilí, patří zdravotnická zařízení. Úloha pomoci spočívá v ošetřování následků způsobených domácím násilím a jejich identifikaci a vedení dokumentace, která může sloužit jako cenný důkazní materiál v přestupkovém řízení nebo v případech trestního stíhání pachatele.

Řešení případů domácího násilí podle Úlehlové a kol. (2009) vyžaduje komplexní přístup, to znamená zapojení všech institucí, které mohou být místem prvního kontaktu s ohroženou osobou. Do systému pomoci ohroženým osobám by tak měly být zapojeny nejen organizace přímo pomáhající, ale i ty, které se mohou s ohroženou osobou setkat. Takto pomohou domácí násilí včas odhalit a identifikovat a v neposlední řadě navrhnout ohrožené osobě takové řešení, které povede k ukončení násilí.

K těmto organizacím lze zařadit Policii ČR, městskou policii a přestupková oddělení obecních úřadů, nemocnice, záchranou službu a sociální služby poskytované dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

¹⁰ ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Krizová intervence pro praxi. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004, s.15. Psyché (Grada). ISBN 9788024705866.

3.6.1 Právní ochrana jako pomoc obětem domácího násilí

3.6.1.1. Institut vykázání

Od 1. 1. 2007 vstoupil do praxe **zákon na ochranu před domácím násilím č. 135/2006 Sb.** Dle § 273b zák. č. 135/2006 Sb. Výkon rozhodnutí o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným může soud nařídit, aby povinný dočasně opustil společné bydlení, jakož i jeho bezprostřední okolí a aby se zdržel setkávání s osobou, kterou soud označil v usnesení a nenavazoval kontakty s ní. Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými státními orgány vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu klíče a případně mu zakáže setkávat se s označenou osobou.

„Zákon kombinuje kromě opatření policejních, také následnou pomoc sociální a právní. Výrazným rysem zákona je důraz na preventivní řešení domácího násilí. Dosud totiž bylo v případě domácího násilí možné zasáhnout až v momentě, kdy došlo k závažnému útoku, nebo dokonce ke zranění“.¹¹ Tento zákon na ochranu před domácím násilím č. 135/2006 Sb. nabyl účinnosti 1. 1. 2007 a novelizoval zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád, který byl účinný od 1. 4. 1964.

Zákon se opírá o tři stěžejní body, které vyvažují jak zákonné omezení (vykázání nebo zákaz vstupu násilné osoby do společného obydlí na určenou dobu), tak ve složce sociální (ochrana a pomoc ohrožené osobě v intervenčním centru) a právní ochrany poskytované soudem (zvláštní předběžné opatření o personální i teritoriální obraně ohrožené osoby).¹²

¹¹ ÚLEHLOVÁ, Dagmar. Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. ISBN 978-80-7013-502-0., str. 7

¹² VOŇKOVÁ, J.; SPOUSTOVÁ, I. Domácí násilí: v českém právu z pohledu žen. Vydání 2. Plzeňská 66, Praha 5, 150 00: proFem, o.p.s., 2008, 244 s. ISBN 978-80-903626-7-3, s. 203

Jak dále uvádí Voňková (2008), mezi nejrychlejší řešení domácího násilí lze zařadit tzv. „institut vykázání“, kdy hlavním úkolem je zastavit aktuální násilí. „Institut vykázání“ se řídí dle § 44 až § 47 zákona č. 273/2008 Sb., které definují postup policie a příslušných orgánů. Prostřednictvím „institutu vykázání“ je policie oprávněna dočasně vykázat násilnou osobu ze společného obydlí na 10 dnů a zakázat jí vstup do něj i jeho bezprostředního okolí. Policie ČR o tomto také informuje příslušné intervenční centrum, nejpozději do 24 hodin od vstoupení policisty do společného obydlí. Do tří dnů od vykázání je policista povinen provést kontrolu o jeho dodržování.

K nejvýznamnějším neziskovým organizacím, které zřizují síť specializovaných poraden v celé ČR, je Bílý kruh bezpečí, zapsaný spolek a nestátní nezisková organizace ROSA, zapsaný spolek.

3.6.2 Výčet organizací na pomoc domácího násilí

3.6.2.1. Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je zapsaný spolek s celostátní působností v České republice, který vznikl 4. Zářím 1991 jako nezisková organizace pro pomoc obětem trestné činnosti a jejich rodinám. Celkem provozuje devět poraden, a to v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Jihlavě, Českých Budějovicích, Liberci a Plzni.

Na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR byla 10. října 2002 z iniciativy Bílého kruhu bezpečí a Philip Morris ČR a.s. Založena Aliance proti domácímu násilí, jejíž prioritou bylo připravit a prosadit systémové změny v oblasti řešení případů domácího násilí. V roce 2004 vznikla při Alianci expertní skupina, která zpracovala návrh nového zákona. Návrh deseti odborníků z oblasti legislativy a exekutivy byl poprvé prezentován odborné veřejnosti na Národním kongresu Aliance v říjnu 2004, v listopadu téhož roku ho podpořila skupina 55 poslanců v čele s Janem Kasalem. Parlament ČR schválil předložený zákon na ochranu před domácím násilím v ČR dne 14. března 2006 a 31. března 2006 byl podepsán prezidentem republiky. Pod číslem 135/2006 Sb. nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2007. Soukromá společnost a nezisková nestátní organizace tak dokázaly prosadit jednu z nejrozsáhlejších

legislativních změn v dějinách České republiky, která poskytuje ochranu osobám ohroženým domácím násilím a naši zemi tak zařadila mezi státy s proaktivním řešením této problematiky.¹³

3.6.2.2. DONA linka - INTERVENČNÍ CENTRA

Od 1. ledna 2007 působí v České republice nová pracoviště poskytující krizovou pomoc osobám ohroženým domácím násilím - Intervenční centra.

Tato centra poskytují individuální sociálně právní pomoc v konkrétních případech a zároveň koordinují interdisciplinární spolupráci mezi dalšími navazujícími službami na úrovni kraje. V případech vykázaní spolupracují s Policií České republiky.

Personálně je jejich činnost zajištěna proškolenými pracovníky, kteří mají pro tuto službu osvědčení signované náměstkem ministra práce a sociálních věcí.

Obrázek č. 1 - Intervenční centra – logo

Intervenční centrum je určeno:

¹³ DUNDÁČKOVÁ E., Aliance proti domácímu násilí. www.domacinasili.cz [online]. 2018. Aliance proti domácímu násilí [cit.2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/aliance-proti-domacimu-nasili/>>.

- Osobám, které jsou ohroženy domácím násilím a jsou v ochranném režimu „vykázání“, tzn. že násilná osoba byla ze společného bydliště vykázána nebo jí byl zakázán vstup.
- Osobám ohroženým domácím násilím, které svou situaci chtějí řešit a hledají pomoc, radu a informace.

v Intervenčním centru pracují specialisté, kteří poskytují informaci či podporu v oblasti psychologie, právníci či sociální pracovníci. Ohrožená osoba nepotřebuje v těchto případech žádné doporučení Služby Intervenčních center jsou poskytovány bezplatně.¹⁴

Bílý kruh bezpečí je zřizovatelem DONA linky, specializované celostátní telefonické služby pomoci pro osoby ohrožené domácím násilím. Pracuje v nepřetržitém provozu od 11. Zář 2001. Pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je svědkem domácího násilí.

3.6.2.3. Rosa

V České republice působí od roku 1993. Zapsaný spolek Rosa poskytuje bezplatnou komplexní pomoc ženám, které se staly oběťmi domácího násilí. Poskytuje okamžitou psychologickou, právní, organizační a morální podporu obětem domácího násilí. Provozuje poradnu, azylové domy i byty s utajenou adresou a SOS linky. Na internetových stránkách Rosa můžeme najít Bezpečnostní plán, který radí ženám, jak se chovat v přítomnosti násilnického partnera a pro plánování bezpečí při odchodu z násilného vztahu. V těchto plánech je uvedeno, jaké věci si připravit pro náhlý nutný odchod z domova, jako ochránit sebe a své děti.¹⁵

¹⁴ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, o.s..DONA linka. www.donalinka.cz [online]. © 9. 1. 2007-2018. INTERVENČNÍ CENTRA [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/intervencni-centra/zakladni-informace/>>.

¹⁵ ROSA o.s.. Stop násilí. www.stopnasili.cz [online]. © 2014. *Bezpečnostní plán* [cit. 2018-01-23]. Dostupné z WWW: <<http://stopnasili.cz/domaci-nasili/bezpecnostni-plan/>> .

3.6.2.4. proFem – Konzultační středisko pro ženské projekty, o.p.s.

Jedná se o neziskovou organizaci pracující na poli ženských práv. Hlavní oblastí působnosti je bezplatné právní poradenství a právní pomoc ženám, které se dostaly do styku s domácím násilím.

Posláním proFem o.p.s. je působení na zlepšení situace v oblasti domácího násilí a jiných forem násilí především na ženách, a to prostřednictvím lobbingu, osvěty, vydávání publikací a přímé podpory osob ohrožených domácím násilím či jinou formou násilí.

Právní projekt AdvoCats for Women

Projekt „AdvoCats for Women“ se již od roku 1998 věnuje poskytování bezplatného právního poradenství a pomoci ženám postiženým domácím násilím a jinými formami násilí

Společnost proFem realizovala od října 1998 do konce září 1999 projekt s názvem „AdvoCats for Women“. Tento projekt byl zaměřen na proškolení právniček k tématu násilí na ženách a porušování lidských práv žen. Proškoleny byly 26 českých a slovenských právniček. Tím vznikla dlouhodobá pracovní skupina angažovaných právniček, s nimiž bylo možné uskutečnit další kroky. Po ukončení ročního školení projekt pokračoval na nadnárodní úrovni a vzniká z něj „AdvoCats for Women“, centrum právní pomoci ženám – obětem (domácího) násilí v České republice. Právničky a právníci s námi spolupracují i dobrovolnicky, nebo za zlomek advokátních odměn. Tento projekt po celou dobu své existence upozorňuje na nedostatečné řešení problematiky domácího násilí ze strany státu. Projekt „AdvoCats for Women“ je v České republice zatím jedinou specializovanou a kontinuálně poskytovanou službou tohoto charakteru.

Přestože za poslední roky došlo k výraznému posunu v oblasti domácího násilí ze strany státu, stále bohužel přetrvávají některé zcela zásadní nedostatky. Jedná se především o neuznání právní pomoci jako sociální služby a chybějící právní úprava

poskytování bezplatné právní pomoci osobám postiženým tímto závažným porušováním lidských práv – převážně ženám a jejich dětem.

V roce 2015 dále pokračuje realizace projektu AdvoCats for Women - právem proti násilí ženách, který se kromě bezplatné právní pomoci zaměří zejména na identifikaci a odstranění legislativních nedostatků v zákonech týkajících se násilí na ženách a problémů při aplikaci těchto zákonů v praxi. Vedle analýz a legislativních návrhů uspořádávají také několik seminářů a mezinárodní konferenci. Záměrem je iniciovat ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o předcházení a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí.

Tento projekt podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů.¹⁶

3.6.2.5. AVON – projekt Mluvme spolu o domácím násilí

proFem o.p.s. Ve spolupráci s nadací AVON Praze realizuje preventivní workshopy, "Mluvme spolu o domácím násilí" pro studenty a studentky středních a vyšších odborných škol.

Tento preventivní program usiluje o „výchovu“ studentů a studentek k osvojení pozitivního sociálního chování a harmonickému rozvoji osobnosti. Cílem je zvýšení informovanosti a znalostí o problematice domácího násilí jako sociálně patologického jevu.¹⁷

¹⁶ PROFEM - CENTRUM PRO OBĚTI DOMÁCÍHO A SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ, o.p.s. PROFEM. <http://www.profem.cz> [online]. © 2015. Projekt Advocats [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/projekt-advocats.aspx>>.

¹⁷ PROFEM - CENTRUM PRO OBĚTI DOMÁCÍHO A SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ, o.p.s. PROFEM. <http://www.profem.cz> [online]. © 2015. Projekt Mluvme spolu o domácím násilí [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/projekt-mluvme-spolu-o-domacim-nasilii.aspx>>.

3.6.2.6. Persefona z. S.

Persefona z. S. je aktivní členskou organizací Výboru pro prevenci domácího násilí při Radě vlády České republiky pro rovné příležitosti žen a mužů. Vznikla v roce 2007 odloučením programu proti domácímu násilí Ligy lidských práv, který poskytoval pomoc obětem domácího násilí již od roku 1999.

Hlavní pilíř činnosti organizace tvoří dlouhodobá a komplexní pomoc a podpora oběti domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění od 18 let a také těm, kteří se obětem uvedeného příkoří snaží pomoci.

3.7 Právní aspekty domácího násilí

3.7.1 Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR a Listina základních práv a svobod, usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. Vyhlášená za součást ústavního pořádku (dále také jen „Listina“ nebo „LZPS“) jako normy nejvyšší právní síly zakotvují základní práva a svobody a stanoví nejvýznamnější zásady, na kterých je právní řád České republiky postaven.

Z hlediska problematiky domácího násilí mají zásadní význam zejména ustanovení čl. 1 LZPS, který deklaruje, že lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti a právech a čl. 6 odst. 1, který všem lidem bez rozdílu přiznává právo na život.

Dále pak čl. 7 LZPS, který garantuje nedotknutelnost osoby a zákaz krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení. V tomto článku, v druhém odstavci, se zakazuje **ponižující zacházení s člověkem**. Evropská komise pro lidská práva definovala takové zacházení jako „špatné zacházení, které má zbudit v oběti pocity strachu, úzkosti a podřadnosti a které je schopné pokořit ji, ponížít a případně zlomit její

fyzický nebo morální odpor“. Definice Evropského soudu pro lidská práva zní: „zacházení, jež hrubým způsobem pokořuje jednotlivce před jinými osobami nebo ho nutí jednat proti své vůli nebo proti svému svědomí.“¹⁸

Čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zaručuje právo osoby na zachování její lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a na ochranu jména. V praxi ovšem může docházet ke kolizi tohoto ustanovení s následujícím odstavcem 2, který stanoví, že každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.

Čl. 12 LZPS upravuje nedotknutelnost obydlí bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí. Zásahy do nedotknutelnosti mohou být zákonem dovoleny pouze, je-li to nezbytné pro ochranu života nebo zdraví osob nebo pro ochranu práv a svobod druhých. Toto ustanovení má zde návaznost na zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, ve znění zák. č. 135/2006 Sb., Ustanovení § 44 – § 47 zákona o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého je policista oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, vstoupit do něho a provést potřebné služební zákroky, úkony a jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí, je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku.

Od 1. ledna 2007 nabyl účinnosti nový zákon č. 135/2006 Sb., který zavádí tzv. Institut vykázání, jež dává policistům pravomoc vykázat násilnou osobu na 10 dní ze společného obydlí. Aplikací tohoto institutu může dojít k určitému zásahu do ústavně zaručených práv a svobod násilné osoby, zejména na nedotknutelnost jejího obydlí a ochranu vlastnického práva. Takovýto zásah je však plně v souladu s mezinárodními závazky České republiky vyjádřenými mimo jiné i v Listině, neboť k němu dochází právě za účelem zajištění práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, jakož osobní svobody osoby ohrožené domácím násilím. Touto novou právní úpravou tak byl dán jednoznačně najevo postoj státu, který veřejně projevil svou vůli upřednostňovat

¹⁸ Martinková, M., Macháčková, R. Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001, s. 133

právo na ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před ochranou vlastnických či uživatelských práv.¹⁹

3.7.2 Občanský zákoník

3.7.2.1. Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí § 751 občanský zákoník č. 89/2012 Sb.

1) Stane-li se další společné bydlení manželů v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, pro jednoho z nich nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči manželovi nebo jinému, kdo v rodinné domácnosti manželů žije, může soud na návrh dotčeného manžela omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo druhého manžela v domě nebo bytě bydlet.

(2) Stejně jako v odstavci 1 lze postupovat v případě, že se jedná o manžele rozvedené, jakož i v případě, kdy manželé nebo rozvedení manželé bydlí společně jinde než v rodinné domácnosti.²⁰

3.7.2.2. vydědění § 1646 občanský zákoník č. 89/2012 Sb.

V občanském zákoníku (č. 89/2012 Sb.) je problematika domácího násilí promítnuta například do dědictví, a to vyděděním (**vydědění § 1646**), ze zákonných důvodů lze nepominutelného dědice vyděděním z jeho práva na povinný díl vyloučit, anebo jej v jeho právu zkrátit. Zůstavitel může vydědit nepominutelného dědice, který mu neposkytl potřebnou pomoc v nouzi, o zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký

¹⁹ KONEČNÁ, Šárka. Domácí násilí a jeho oběti [online]. Brno, 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/km3n4/>>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Drahomíra Houbová.

²⁰ Kurzy.cz, spol. S r.o., AliaWeb, spol. S r.o., Kurzy.cz. Zakony.kurzy.cz [online]. Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí, § 751. © 2000-2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z WWW: <<https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/paragraf-751/>> .

by projevovat měl, byl odsouzen pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze.²¹

Prvním důvodem, pro který lze nepominutelného dědice zůstavitelem vydědit, je neposkytnutí potřebné pomoci v nouzi. Pod pojem nouze lze zařadit i stáří. Nouzi lze definovat stavem, ve kterém zůstavitel nemá možnost, např. pro své pokročilé stáří, se sám o sebe postarat. Dále to může být stav, kdy je upoután na lůžko, či přijde o střechu nad hlavou. Povinností potomka je poskytnutí pomoci v právě nastalé nouzi. Pokud tak potomek neučiní, je zde dána možnost pro vydědění. V takovéto situaci je ovšem nutno zvažovat možnost a schopnost budoucího dědice se o svého rodiče postarat.

Druhým důvodem vydědění, **neprojevený opravdový zájem**, je spatřován v chování nepominutelného dědice, který o zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký by projevovat měl. Opravdový zájem si můžeme představit jako snahu o pravidelný styk zůstavitele s dědicem, trvalý zájem z jeho strany o zdravotní stav zůstavitele, o jeho životní problémy, nálady atd. Zájem musí být opravdu skutečný, nikoliv pouze předstírán na oko. Jednoduše řečeno, budoucí dědic by neměl projevovat lhostejnost. Zde je nutné si uvědomit, že vše se musí posuzovat individuálně a s přihlédnutím ke konkrétní situaci, k rodinným vazbám, počtu členů rodiny atd. Pokud potomci žijí na druhé straně světa než jejich rodiče, osobní návštěva jednou do roka, či telefonát jednou za měsíc lze považovat za dostatečné projevení zájmu na rozdíl od situace, kdy syn či dcera žijí v sousední obci svých rodičů.

Tento důvod je možné za určitých okolností vztáhnout i jistým druhům domácího násilí, např. psychického.

Třetí důvod, **trestná činnost a zvrhlá povaha dědice**, který může sloužit k vydědění, spatřujeme v odsouzení dědice pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze. Co si lze představit pod neurčitým pojmem „zvrhlé povahy“? v první

²¹ Kurzy.cz, spol. S r.o., AliaWeb, spol. S r.o.. Kurzy.cz. Zakony.kurzy.cz [online]. Dědické právo, Hlava III. © 2000-2018 [cit. 2018-0-12]. Dostupné z WWW: <<https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/cast-3-hlava-3/>> .

řadě jednání, které je společensky zavrženíhodné a nepřijatelné v podobě znásilnění, pohlavního zneužívání, vraždy, opakovaného násilí či týrání osob. Možná nás napadne otázka, co vedlo zákonodárce k použití konceptu „zvrhlá povaha.“ Poukaz na zvrhlou povahu umožňuje od sebe odlišit případy trestných činů, které si sankci dědického práva zaslouží, aniž trestní sazba a uložený trest padají na váhu (chladnokrevná loupež nebo vražda, znásilnění, utýrání zůstavitelova zvířete), od případů, které pro vydědění nemohou mít rozumný význam (hospodská rvačka o děvče, exces z nutné obrany vysvětlitelný úzkostí napadeného, krádež z hladu apod.).²²

Tento důvod je možné za určitých okolností vztáhnout i k druhům domácího násilí, např. fyzického, ale v neposlední řadě i psychického, obzvláště je-li povaha dědice všeobecně posouditelná jako brutální a násilná.

3.7.3 Zákon o zvláštních řízeních soudních zákon č. 292/2013 Sb.

Řešením domácího násilí se zabývá také **Zákon o zvláštních řízeních soudních zákon č. 292/2013 Sb.**

3.7.4 Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí

§ 493 Provedení výkonu. Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží, a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat. Soud zároveň poskytne povinnému příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí

²² OBCZAN, z. S.. OBCZAN.cz komunitní portál o rekonstrukci. www.obczan.cz [online]. Důvodová zpráva k § 1646 a 1647.pdf © 2012 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-treti/hlava-iii/dil-5/oddil-2?detail-item-4660-comments-item-841-expanded=1&detail-item-4658-comments-item-840-expanded=1&detail-item-4658-comments-item-840-item-4654-comments-item-840-expanded=1&do=detail-item-4658-comments-item-840-export>>

své osobní cennosti a osobní dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě; během trvání rozhodnutí podle § 405 pak povinnému umožní vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání, případně věci nezbytné z jiného vážného důvodu.

3.7.5 Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů

§ 497 Výkon předběžného opatření podle § 452

(1) Nařídil-li soud předběžným opatřením, aby nezletilé dítě bylo předáno do vhodného prostředí, zajistí současně jeho bezodkladný výkon.

(2) Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci nezletilé dítě předá do vhodného prostředí; jestliže je dítě u jiné osoby nebo v zařízení, bude jim za účelem umístění do vhodného prostředí odňato. Ustanovení § 500 až 504, 507 a 508 se nepoužijí.

(3) Při výkonu rozhodnutí je třeba postupovat citlivě s ohledem na dítě tak, aby nedošlo k nepřijatelnému zásahu do jeho psychického a citového vývoje nebo jinému neodůvodněnému zásahu do jeho práv.

(4) s ohledem na věk a rozumové schopnosti je dítě informováno o důvodech a všech krocích spojených s výkonem rozhodnutí. Zejména se mu s přihlédnutím k jeho rozumovým schopnostem a citovým vazbám vysvětlí důvody, které vedly k tomuto výkonu, kam bude převezeno, případně se mu zodpoví otázky, které v této souvislosti položí.²³

²³ AION CS, s.r.o.. Zákon pro lidi. www.zakonyprolidi.cz [online]. © 2018. Zákon č. 292/2013 Sb. Zákon o zvláštních řízeních soudních [cit. 2018-03-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292/>> .

3.7.6 Domácí násilí a oprávnění policisty

Domácí násilí zák. č. 135/2006 Sb., a oprávnění policisty zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, ve znění zák. č. 135/2006 Sb., Ustanovení §§ 44 – 47 zákona o PČR. Policisté oprávnění rozhodovat o vykázaní jsou úředními osobami oprávněnými konat úkony správního orgánu (zák. č. 500/2004 Sb., spr. řád § 15/2). Vykázání – je přípustné pouze tehdy, je-li nezbytné k ochraně života, zdraví, práv a svobod ohrožené osoby, a to i proti její vůli. Policista má povinnost jednat tak, aby v souvislosti s policejním zákrokem nevznikla bezdůvodná újma a byla zachována přiměřenost zásahu do ústavně zaručených práv a svobod

Dne 1. 1. 2009 nabylo účinnosti ustanovení § 171 odst. 4 tehdejšího trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb.) ve znění – kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání, aby zmařil vykázaní provedené podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

Dne 1. 1. 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.), který přebíral totožnou právní úpravu nyní obsaženou v ustanovení o přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 2.

Těmito ustanoveními bylo zákonodárci reagováno na problém domácího násilí v České republice.

3.7.6.1. Vykázání – § 44 až § 47 zákona o Policii ČR zák. č. 273/2008 Sb.

§ 44 zákona č. 273/2008 Sb.

1. Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem

ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

2. Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

3. Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

4. Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

5. Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námítky, které policista uvede v potvrzení o vykázání. Policista námítky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání podat příslušnému krajskému ředitelství námítky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání a je považována za dodrženu, jsou-li námítky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázání.

6. Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázaní nebyly splněny, vykázaní ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.

§ 45 zákona č. 273/2008 Sb.

- 1) Vykázaná osoba je povinna
 - a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní,
 - b) zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),
 - c) zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
 - d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.
- 2) Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy podle písmene d).
- 3) Vykázaná osoba má právo
 - a) vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti podle odstavce 1 písm. a),
 - b) vzít si v průběhu vykázaní ze společného obydlí věci podle písmene a) a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,
 - c) ověřovat provedení vykázaní zejména na čísle tísňového volání 158,
 - d) vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie.
- 4) Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

§ 46 zákona č. 273/2008 Sb.

Policista poučí ohroženou osobu o:

- a) možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních,

b) možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a

c) následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázání přihlíží.

§ 47 zákona č. 273/2008 Sb.

(1) Územní rozsah prostoru, na který se vykázání vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykázání ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.

(2) Při provádění úkonů souvisejících s vykázáním policista zajistí přítomnost nezúčastněné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázání příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykázání v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(4) Policista ve lhůtě 3 dnů od vykázání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykázání.

(5) o provedených úkonech a opatřeních sepíše policista úřední záznam.²⁴

²⁴ AION CS, s.r.o.. Zákony pro lidi. www.zakonyprolidi.cz [online]. © 2018. Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky [cit. 2018-03-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/>> .

§ 337 - Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání

Dne 1. 1. 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.), který přebral totožnou právní úpravu nyní obsaženou v ustanovení o přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2.

1. Kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že
 - a. vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl,
 - b. zdržuje se na území České republiky, ačkoli mu byl uložen trest vyhoštění nebo bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění,
 - c. bez povolení a bez vážného důvodu se zdržuje v místě nebo obvodě, na které se vztahuje trest zákazu pobytu, nebo nedodržuje omezení, která mu byla soudem uložena v souvislosti s výkonem tohoto trestu,
 - d. porušuje zákaz pobytu uložený podle jiného právního předpisu,
 - e. navštíví akci, na kterou se vztahuje trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, nebo se dopustí jiného závažného jednání, aby zmařil účel tohoto trestu,
 - f. bez závažného důvodu nenastoupí na výzvu soudu trest odnětí svobody nebo se jiným způsobem neoprávněně brání nástupu výkonu tohoto trestu,
 - g. dopustí se závažného jednání, aby zmařil výkon nebo účel trestu,
 - h. dopustí se závažného jednání, aby zmařil výkon nebo účel vazby,
 - i. dopustí se závažného jednání, aby zmařil výkon nebo účel zabezpečovací detence, nebo

- j. dopustí se závažného jednání, aby zmařil výkon nebo účel ochranného léčení nebo ochranné výchovy, které byly uloženy soudem, nebo jinak, zejména útekem z ústavu, pomocí při útěku, výkon takových rozhodnutí podstatně ztěžuje, anebo maří dohled uložený při ukončení ochranného léčení, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.
2. Stejně bude potrestán, kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání, aby zmařil vykazání provedené podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.
 3. Kdo zmaří nebo podstatně ztíží výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že
 - a. zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou, zatají, zcizí nebo odstraní věc, které se takové rozhodnutí týká, nebo
 - b. uprchne stráží, z vazby, z výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo peněžitým trestem.
 4. Kdo poté, co proti němu byla bezvýsledně použita opatření v občanském soudním řízení směřující k výkonu rozhodnutí soudu nebo soudem schválené dohody o výchově nezletilých dětí, včetně úpravy styku s dítětem, maří výkon takového rozhodnutí nebo dohody, nebo kdo se dopustí závažného jednání, aby zmařil výkon rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci týkajícího se výchovy nezletilých dětí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

3.7.6.2. Postup policisty na místě incidentu se znaky domácího násilí

Policista má povinnost vždy přijmout oznámení incidentu se znaky domácího násilí, zajistit provedení všech nezbytných úkonů a informace předat zasahujícím policistům. Je-li oznamovatelem ohrožená osoba, pokusí se o kontakt a vyžádání

souhlasu se vstupem do obydlí, v případě zranění povolá lékaře a nezletilé děti oddělí od násilné osoby. Zjistí-li policista, že násilná osoba setrvává na místě neoprávněně, vyzve ji, aby obydlí opustila. Dále policista ověří totožnost násilné osoby a svědku a požádá je o vysvětlení a vhodnými dotazy rozpozná, zda se jedná o DN.

3.7.6.3. Komunikace s násilnou a ohroženou osobou

K tomuto účelu policista použije dotazník SARA DN (zkratka angl. Slova SA- mezi intimními partnery, R- riziko, A- ocenění).

Zároveň ji poučí, že neoprávněným setrváním v obydlí se může dopustit trestného činu (např. porušování domovní svobody). Incident je povinně zadokumentovat za použití strukturovaného „Úředního záznamu o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí“.

3.7.6.4. Identifikace domácího násilí

Dojde-li policista k závěru, že se jedná o DN a mohlo by přicházet v úvahu vykázaní, je povinen vyrozumět policistu (ten, který je oprávněnou úřední osobou) a přijme adekvátní opatření.

Adekvátním opatřením rozumíme:

- vykázaní
- zajištění násilné osoby (§ 26 zák. O PČR) na dobu nejdéle 24hod od okamžiku omezení osobní svobody
- umístění násilné osoby, která je pod vlivem alkoholu nebo návykové látky, do záchytné stanice
- zadržení násilné osoby, která je podezřelá ze spáchání TRČ (§ 76 zák. č. 141/1961 Sb.),
- zajištění převozu ohrožené osoby do bezpečí (azylové domy, příbuzní, přátele apod.)

Vykázání

- policista rozhodne o vykázání pokud
- útok násilné osoby vykazuje znaky DN
- násilná osoba a ohrožená osoba obývají společné obydlí
- zhodnotí riziko budoucího nebezpečného útoku (zdraví, život, svoboda, lidská důstojnost)
- lze důvodně předpokládat, že takovému útoku dojde

Oznámení vykázání

O tomto vykázání je povinné ústní oznámení vykázané i ohrožené osobě, vyhotovení potvrzení o vykázání (i vymezení prostoru), poučení o právech a povinnostech. Pokud vykázaná osoba nesouhlasí s vykázáním, může na místě podat námitku.

Policie po vykázání spolupracuje i s jinými subjekty např. se státními orgány, obecní policií, intervenčními centry, s pracovníky OSPOD a dalšími.²⁵

3.8 Kasuistika a judikatura spojené s vykázáním z důvodů domácího násilí

Níže uvedené kasuistiky a judikatury jsou vybrány dle typu úkonů s nimi spojenými a na základě výsledného usnesení. Vybraná judikatura nabízí vzorek řešení standartních životních situací spojených s domácím násilím, kdy je potřeba na každý případ nahlížet nejen ze stránky lidské a emocionální, ale hlavně ze strany legislativní.

25 Bandžak Jozef, Domácí násilí zák.135/2006 Sb.,a oprávnění policisty. Evropský sociální fond Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti. © 2012. 30 s. [cit. 2018-03-10]. Dostupné také z WWW: <<https://www.szs-ruska.cz/userdata/files/oppa/6-domaci-nasili-a-jeho-prevence/6-domaci-nasili-uloha-policie.pdf>>.

3.8.1 Ombudsman – vyjádření k nesouhlasu ohledně postupu policie při vykázání

3.8.1.1. Judikatura

Vyjádření ombudsmana ze dne 4. Zář 2015, sp. Zn. 1214/2015/VOP/IK - Činnost Policie ČR; ochrana zdraví a majetku osob - zpráva o šetření

3.8.1.2. Zpráva o šetření ve věci pana P. T.

Pan P. T., bytem XXXXX (dále „stěžovatel“), nesouhlasí s postupem Policie České republiky, Obvodního oddělení policie Sokolov-město (dále „OOP Sokolov-město“), při vykázání jeho osoby podle ustanovení § 44 a násl. Zákona o Policii České republiky¹), k němuž došlo dne 18. 1. 2015, a se zajištěním podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona o Policii České republiky. Stěžovatel zpochybnil samotné splnění podmínek pro vykázání podle § 44 odst. 1 zákona o Policii České republiky. Dále namítal, že orgán policie rozhodl o vykázání v jeho nepřítomnosti a že po skončení vykázání nedostal zpět klíče, které odevzdal. Zpochybňuje rozsah odůvodnění v úředním záznamu o vykázání a v rozhodnutí o námitkách proti vykázání. K využití institutu zajištění v policejní cele stěžovatel uvedl, že mu byla bezdůvodně přiložena služební pouta, nebyl řádně poučen o svých právech a se samotnými důvody zajištění a vykázání a dále že mu nebylo umožněno vyzvednout si potřebné léky v bytě jeho matky ihned poté, co o ně požádal. Stěžovatel rovněž nesouhlasí se způsobem vyřízení své stížnosti proti postupu Policie České republiky ředitelem Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje (dále „KŘP KK“).

3.8.1.3. Předmět šetření

Z popisu předmětu šetření vyplývá, že ombudsmanka se zaměřila na posouzení splnění podmínek pro uplatnění vykázání (včetně souvisejících procesních postupů) jak z hlediska zákona o Policii České republiky, tak interních normativních aktů upravujících problematiku vykázání a domácího násilí. Dále se zabývala otázkou, zda byly splněny zákonné požadavky při zajištění stěžovatele.

Popis situace souhrnný

Matka stěžovatele paní B. T. Oznamila dne 18. 1. 2015 na tísňové lince skutečnost, že již nemůže vydržet útlak ze strany svého syna, který vyvrcholil toho dne nepřiměřeně agresivním chováním syna. Již delší dobu má strach, že by jí mohl něco udělat, a v noci se před ním zamyká. Proto požádal o zásah policii. Policie vykázala stěžovatele ze společného obydlí v jeho nepřítomnosti, které si stěžovatel převzal téhož dne. Avšak stěžovatel podal dne 22. 1. 2015 námitku proti provedenému vykázání, a to na základě pochybení policisty, který:

- rozhodl o vykázání stěžovatele, aniž by si ověřil tvrzení jeho matky,
- rozhodl o vykázání stěžovatele v jeho nepřítomnosti,
- po skončení vykázání nevrátil klíče stěžovateli,
- rozhodl o zajištění stěžovatele, byť k tomu nebyly dány zákonné důvody,
- v rozporu se zásadou přiměřenosti umístil stěžovatele do policejní cely.

Poznámka:

Stěžovatel mohl podat námitku na místě dle odst. 5 a 6 § 44 zákona č. 273/2008 Sb., který tento postup umožňuje, protože policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, vykázání ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.

Tato lhůta však nebyla dodržena.

Popis situace detailní

Matka stěžovatele paní B. T. Situaci upřesnila ve vysvětlení, v němž uvedla, že od listopadu roku 2014, kdy se stěžovatel vrátil k ní domů z Brna, kde studoval a nemohl sehnat práci, čelí jeho opakovaným slovním útokům a výbuchům vzteku projevujícím se mj. Kopáním do nábytku, které mají podle jejího názoru původ

v psychické poruše, s níž se její syn ambulantně léčí. Matka stěžovatele má strach v důsledku slovních útoků je silně rozrušená.

Ve skutečnostech vyplývajících z podaného vysvětlení policista OOP Sokolov-město shledal zákonné podmínky podle § 44 odst. 1 zákona o Policii České republiky a rozhodl o vykázání stěžovatele ze společného obydlí v jeho nepřítomnosti. Téhož dne si stěžovatel převzal potvrzení o vykázání. Stěžovatel podal dne 21. 1. 2015 námitku proti provedenému vykázání, kterou zástupce vedoucího OOP Sokolov-město bezodkladně postoupil nadřízenému orgánu, tj. Vedoucímu Územního odboru Sokolov. Ten dne 22. 1. 2015 konstatoval, že pro vykázání stěžovatele byly splněny všechny zákonné podmínky a vykázání je i nadále platné. Oznámení přestupku stěžovatele postoupilo OOP Sokolov-město Městskému úřadu Sokolov dne 17. 2. 2015.

Stěžovatel podal proti vykázání námitky prostřednictvím datové schránky dne 22. 1. 2015 ve 3:33 hod. Vedoucí Územního odboru Sokolov námitky stěžovatele zamítl s poukazem na skutečnost, že je podal opožděně. Konstatoval však, že postup policejního orgánu při vykázání splňoval všechny zákonné podmínky a původní rozhodnutí o vykázání je i nadále platné. Obsah námitek posoudil vedoucí Územního odboru Sokolov zčásti jako stížnost na postup policistů při provádění úkonů předcházejících vykázání a podání postoupil na odbor vnitřní kontroly KŘP KK.

Ředitel KŘP KK shledal stížnost nedůvodnou na základě zjištěných skutečností a v rámci prošetření stížnosti Vrchním komisařem odboru vnitřní kontroly.

3.8.1.4. Závěry

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv dospěla k přesvědčení, že skutečnosti tvrzené matkou stěžovatele odůvodňovaly vykázání podle § 44 odst. 1 zákona o Policii České republiky. Policista OOP Sokolov-město se ale dopustil pochybení spočívajícího v tom, že:

1. rozhodl o vykázání stěžovatele, aniž by si ověřil tvrzení jeho matky,
2. rozhodl o vykázání stěžovatele v jeho nepřítomnosti,

3. po skončení vykázání nevrátil klíče stěžovateli,
4. rozhodl o zajištění stěžovatele, byť k tomu nebyly dány zákonné důvody,
5. v rozporu se zásadou přiměřenosti umístil stěžovatele do policejní cely.

3.8.1.5. Souhrnné vyjádření

- I. Před vykázáním násilné osoby je policista povinen ověřit tvrzení ohrožené osoby, že se násilná osoba dopustila jednání odůvodňující vykázání (§ 44 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky), a to buď šetřením na místě, anebo z jiných zdrojů (např. Z lékařské zprávy, vyjádření sousedů apod.).
- II. Má-li orgán policie informace o tom, kde se násilná osoba nachází, a je-li tato osoba dostupná, nemůže ji vykázat v její nepřítomnosti (§ 44 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky).
- III. Skutečnost, že vykázaná osoba se odmítá dostavit na služebnu policie za účelem předání dokumentů souvisejících s vykázáním, a obava, že by vykázaná osoba mohla pokračovat v protiprávním jednání, pro které ji orgán policie vykázal, není důvodem pro zajištění podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
- IV. Umístění zajištěné osoby do policejní cely (§ 28 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky) musí být přiměřené okolnostem. Souběžné plnění jiných služebních úkolů policistou realizujícím vykázání není bez dalšího důvodem pro takový postup.

3.8.2 Úkony soudu v občanském soudním řízení - předběžné opatření a domácí násilí

3.8.2.1. Judikatura

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 8. 2012, sp. zn./Čj.: 19Co 372/2012 - Předběžné opatření a domácí násilí

3.8.2.2. Usnesení

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Svobodové a soudců JUDr. Ludmily Sladkovské a Mgr. Tomáše Šintáka ve věci navrhovatelky PD, nar. xxx, trvale bytem xxx, proti odpůrci LD, nar. xxx, trvale bytem xxx, zast. Mgr. Martinem Červinkou, advokátem se sídlem Čechova 396, 560 02 Česká Třebová, o vydání předběžného opatření, k odvolání odpůrce proti usnesení Okresního soudu v Ústí nad orlicí č. j. 0 Nc 5103/2012-9 ze dne 13. 6. 2012, t a k t o :

I. Usnesení okresního soudu ve výroku m ě n í tak, že návrh na nařízení předběžného opatření, kterým bude odpůrci uložena povinnost zdržet se vstupu do společného obydlí v bytovém domě čp. 276 v obci HČ, okres Ústí nad Orlicí, byt v druhém nadzemním podlaží – byt rodiny D, jakož i do jeho bezprostředního okolí v okruhu 100 m od bytového domu včetně společných prostor v bytovém domě čp. 276, tj. půda, kotelna, kolárna, zahrada, a dále povinnost zdržet se setkávání s navrhovatelkou, jejího nežádoucího sledování a obtěžování jakýmkoliv způsobem, s e z a m í t á .

3.8.2.3. Odůvodnění

Se zřetelem k výše uvedenému dospěl odvolací soud na rozdíl od prvoinstančního soudu k závěru, že v současné době již není vážně ohrožen život, zdraví, svoboda ani lidská důstojnost navrhovatelky. Jí před orgány policie popsané ponižování, fyzické napadání a nucení k sexu ze strany odpůrce ustalo nejpozději s podáním návrhu na rozvod účastníků v lednu 2012, když konflikty, k nimž došlo poté, již nenaplňují charakter domácího násilí s jasně vymezenými rolami a jeho eskalací. V současné době proto podle přesvědčení odvolacího soudu není dán objektivní důvod, pro který by mělo být takto významným způsobem zasaženo do práva odpůrce na obydlí. Odvolací soud chápe obavu navrhovatelky z dalšího soužití v bytě účastníků poté, kdy dne 6. 6. 2012 učinila oznámení na policii, které je nyní předmětem šetření orgánů činných v trestním řízení, tato skutečnost však sama o sobě pro poskytnutí ochrany podle § 76b o.s.ř. nepostačuje. Na druhou stranu nelze přehlédnout, že účastníci dosud vedou řízení o úpravu poměrů k jejich nezletilým dětem, přičemž součástí práva

na spravedlivý proces je zásada „rovnosti zbraní“. Vykázání odpůrce ze společné domácnosti pak nesporně jeho postavení v tomto řízení oslabilo.

Odvolací soud proto ze všech shora uvedených důvodů změnil usnesení okresního soudu za použití § 220 odst. 1 o.s.ř. per analogiam tak, že návrh na nařízení předběžného opatření podaný navrhovatelkou dne 13. 6. 2012 zamítl.

3.8.2.4. Souhrnné vyjádření

Nařídit předběžné opatření podle § 76b o.s.ř. na ochranu proti tzv. domácímu násilí lze jen za podmínky, že jsou v době podání návrhu současně splněny všechny 4 znaky pojmu „domácí násilí“, tj. Opakovanost a dlouhodobost, eskalace, neveřejnost, blízkost osob a jasnost jejich rolí.

3.8.3 Předběžná opatření v občanském právu

3.8.3.1. Judikatura

Usnesení Krajského soudu v Jihlavě ze dne 30. 5. 2014, sp. zn./Čj.: 6Nc 162/2014 - 19 - Předběžné opatření u domácího násilí

3.8.3.2. Usnesení

Vzhledem k dlouhodobému trvání této situace je z hlediska dalšího vývoje dítěte v zájmu zachování jeho fyzického i psychického zdraví nezbytné zabránit odpůrci v pokračování jeho chování vůči L, což lze zajistit užitím mimořádného opatření, kterým toto předběžné opatření je.

Okresní soud v J rozhodl předsedou senátu Mgr. FD jako samosoudcem ve věci navrhovatele nezletilého LP, nar. xxx, bytem xxx, zastoupeného matkou VP, nar. xxx, bytem xxx proti odpůrci MP, nar. xxx, bytem xxx, t. č. xxx, o návrhu na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí

I. Soud jmenuje nezletilému LP, nar. xxx opatrovníkem pro řízení o návrhu na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí Magistrát města J.

II. Odpůrci MP soud ukládá, aby se zdržel setkávání s nezletilým LP, nar. xxx, nevstupoval do jeho bezprostředního okolí a nezdržoval se tam.

3.8.3.3. Odůvodnění

Na základě soudu dostupných důkazů a s ohledem na citovaná zákonná ustanovení soud návrhu vyhověl a odpůrci uložil omezení uvedená ve výroku II. tohoto usnesení. Skutečnosti tvrzené navrhovatelem jsou podle názoru soudu osvědčeny, tj. Soudu se v okamžiku vydání předběžného opatření jeví jako prokázané. Nezletilý L byl v domácnosti dlouhodobě ve stresujícím prostředí. Byl svědkem častých fyzických konfliktů mezi matkou a odpůrcem, rovněž jeho bratr D byl za jeho přítomnosti trestán, a to neadekvátním způsobem. Sám L byl odpůrcem nepřiměřeně fyzicky trestán, a to např. ranami řemenem, klečením na hrachu. Při učení mu odpůrce odíral pití a bránil mu v odchodu na záchod. Některé zjištěné prvky chování odpůrce pak nesou znaky psychického týrání (opisování vět). Bratrovi nezletilého L D odpůrce sděloval, že jej odveze, vymění ho. L se odpůrce bál a bojí a již ho nechce vídat. U zletilého syna matky navrhovatele T došlo i k jeho škrčení. Vzhledem k dlouhodobému trvání této situace je z hlediska dalšího vývoje dítěte v zájmu zachování jeho fyzického i psychického zdraví nezbytné zabránit odpůrci v pokračování jeho chování vůči L, což lze zajistit užitím mimořádného opatření, kterým toto předběžné opatření je.

Vzhledem k tomu, že navrhovatelem je nezletilé dítě, zastoupené svojí matkou a odpůrcem je otec dítěte, hrozí kolize zájmů. Proto soud jmenoval dle § 406 z.ř.s. nezletilému opatrovníkem místně příslušný orgán péče o dítě – Magistrát města J.

3.8.3.4. Souhrnné vyjádření

Vztahuje se k:

- §751 zák. č. 89/2012 Sb.
- §753 zák. č. 89/2012 Sb.

3.8.4 Vzájemná práva a povinnosti manželů - prodloužení doby trvání předběžného opatření

3.8.4.1. Judikatura

Usnesení Krajského soudu v Pardubicích ze dne 05. 02. 2016, sp. zn./Čj.: 7Nc 3201/2016 - Prodloužení doby trvání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí

3.8.4.2. Usnesení

Okresní soud v Pardubicích rozhodl předsedkyní senátu Mgr. J. N. jako samosoudkyní ve věci navrhovatelky M. Š, nar., bytem Pardubice, proti odpůrci M. Š., nar., trvale bytem Pardubice, o návrhu na prodloužení doby trvání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí,

- I. Návrh navrhovatelky, aby soud prodloužil dobu trvání předběžného opatření vydaného Okresním soudem v Pardubicích dne 6. 1. 2016 pod č. j. 7 Nc 3101/2016-10, se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

3.8.4.3. Odůvodnění

V daném případě dospěl soud k závěru, že zákonné podmínky ust. § 410 a násl. z.ř.s. pro prodloužení doby nařízeného předběžného opatření ve věci domácího násilí splněny nebyly, přestože byl návrh podán včas. Navrhovatelka v daném případě nijak neprokázala, ba ani neosvědčila, že jsou dány důvody pro prodloužení nařízeného předběžného opatření, neboť jednak ze samotného návrhu na vydání předběžného opatření i odůvodnění předběžného opatření bylo zjištěno, že navrhovatelka s odpůrcem nesdílí společnou domácnost - ze společné domácnosti s navrhovatelem se odstěhovala dne 12. 12. 2015 - sama navrhovatelka odpůrce kontaktovala dne 30. 12. 2015 formou sms zprávy, kde mu sdělovala lokaci svého bydliště, místa pracoviště, školu jejich nezletilé dcery, jak vyplývá z obsahu spisu zdejšího soudu sp. zn. 7 Nc 3101/2016, a nebylo

dále zjištěno (a v podstatě ani tvrzeno), že by odpůrce nežádoucím způsobem po vydání předběžného opatření navrhovatelku sledoval či obtěžoval nebo by se dopustil jednání, kterým by závažným způsobem ohrožoval zdraví, život a svobodu navrhovatelky, jednalo by se o ohrožování opakované, stupňující se přes útok na lidskou důstojnost, zdraví a následně i ohrožování na životě, nelze dovést ani jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí (domácím násilím nejsou např. Vzájemné hádky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu). Samotná obava navrhovatelky a to, že odpůrce využil proti vydanému předběžnému opatření řádného opravného prostředku, důvody pro prodloužení doby trvání předběžného opatření nezakládají. Soud proto návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření zamítl, tak jak je uvedeno ve výroku I. tohoto usnesení.

3.8.4.4. Souhrnné vyjádření

Soud může prodloužit trvání předběžného opatření vydaného dle § 751 obč. zák. pouze v případě, že v bytě či domě, ve kterém se nachází rodinná domácnost nadále nevykázaný manžel setrvává a současně dochází i po vydání předběžného opatření k nežádoucímu sledování či obtěžování vykázaným manželem či by se tento vykázaný manžel i nadále opakovaně dopouštěl jednání, kterým by závažným způsobem ohrožoval zdraví, život a svobodu navrhovatelky

Vztahuje se k:

- §751 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb.
- §751 zák. č. 89/2012 Sb.
- §3021 zák. č. 89/2012 Sb.
- §410 odst. 1 zák. č. 292/2013 Sb.
- §411 odst. 2 zák. č. 292/2013 Sb.
- §412 odst. 2 zák. č. 292/2013 Sb.

4 METODIKA PRÁCE

4.1 Postup práce a použité metody

V praktické části práce jsem použila metodu kvantitativního výzkumu pomocí empirického dotazníku. Dotazník vyplňovali lidé na internetovém portále VyplnTo.cz. Výsledky dotazníku lze nalézt na následujícím odkazu <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/63734/>. Stanoveno bylo 15 otázek, 166 respondentů odpovídalo anonymně a sběr dat byl vyhodnocen pomocí grafů, které jsou graficky zpracovány a vyhodnoceny u každé otázky. Dále byly pomocí kvantitativního výzkumu nastíněny 4 hypotézy, k potvrzení či vyvrácení několik domněnek. Hypotézy jsou použity pro rozvoj poznání, pro prověření jejich pravosti a pravděpodobnosti. Ze stanovených 4 hypotéz se tři nepotvrdily a jedna potvrdila.

Tento empirický výzkum vychází ze soustavy otázek, od zadání zkoumání až k závěrečnému zhodnocení a potvrzení.

4.2 Stanovení hypotéz

Pro dotazníkové šetření byly stanoveny následující hypotézy:

H1 – Nejčastější forma domácího násilí je násilí fyzické.

H2 - Nejčastější obětí domácího násilí je žena.

H3 - Polovina dotazovaných bude znát nějakou pomáhající organizaci pro řešení domácího násilí.

H4 - Hlavním důvodem pro setrvání s násilnou osobou je finanční situace.

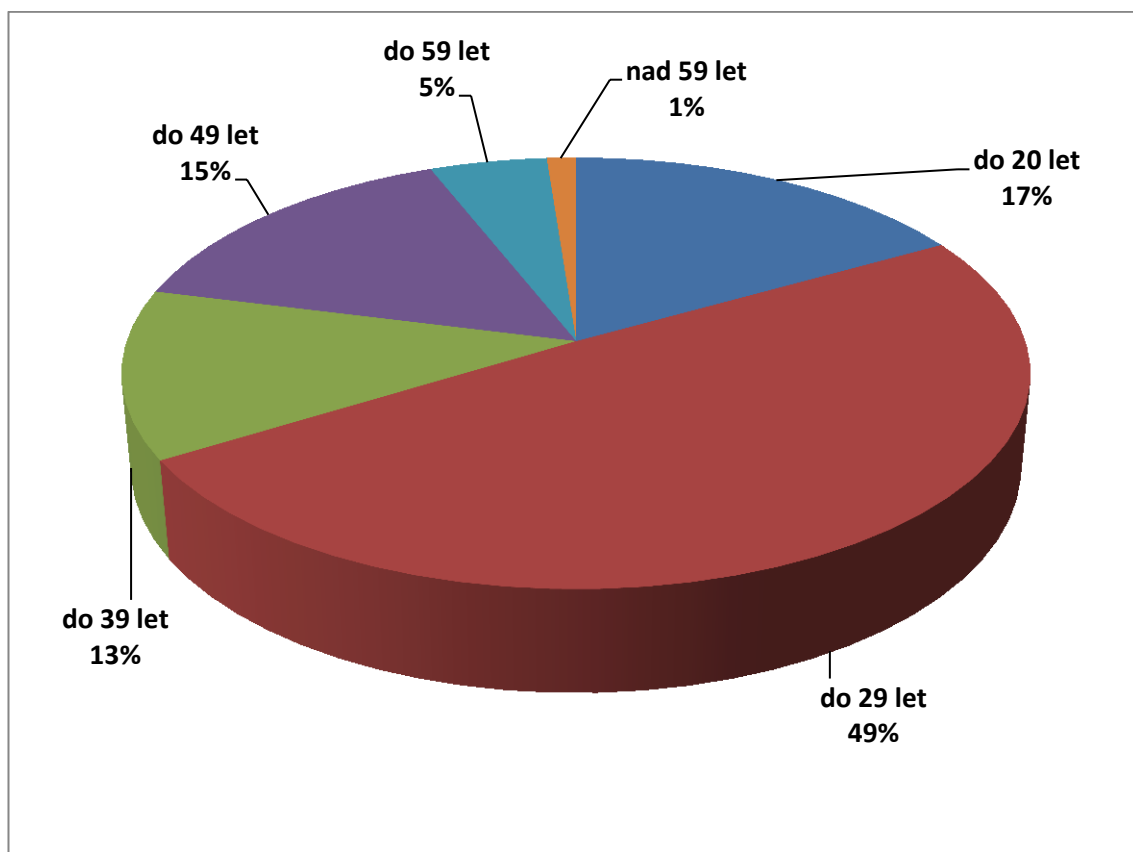
4.3 Výsledky

4.3.1 Charakteristika zkoumaného prostředí

Dotazník byl umístěn na serverech VyplnTo.cz. Na otázky odpovídali muži i ženy rozdílného věku a vzdělání, členění můžeme vidět v příloženém grafu. Anonymní dotazník vyplnilo 166 respondentů.

Výsledky dotazníku lze nalézt na následujícím odkazu <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/63734/>.

Graf č. 1: Počet respondentů - základní demografické vrstvení dle věku.

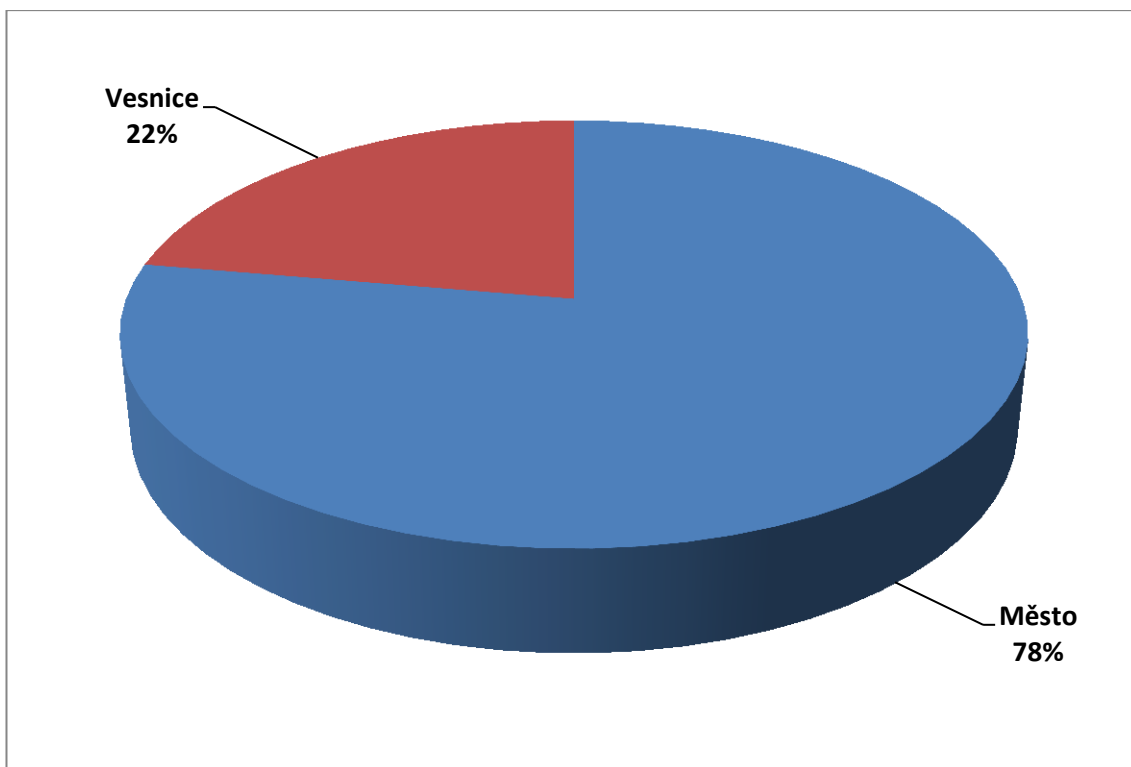

Zdroj: vlastní výzkum

V dotazníku odpovídali respondenti v následujícím složení: do 20 let bylo 17 % respondentů (tj. 28), skupina respondentů do 29 let nejsilněji zastoupenou skupinou

49 % respondentů (tj. 82), do 39 let bylo 13 % respondentů (tj. 21), do 49 let 15 % respondentů (tj. 25) ve věku do 59 let 5 % zúčastněných (tj. 8). Poslední zastoupenou skupinou byli respondenti nad 59 let, kterých bylo do 1 % (tj 2 respondenti).

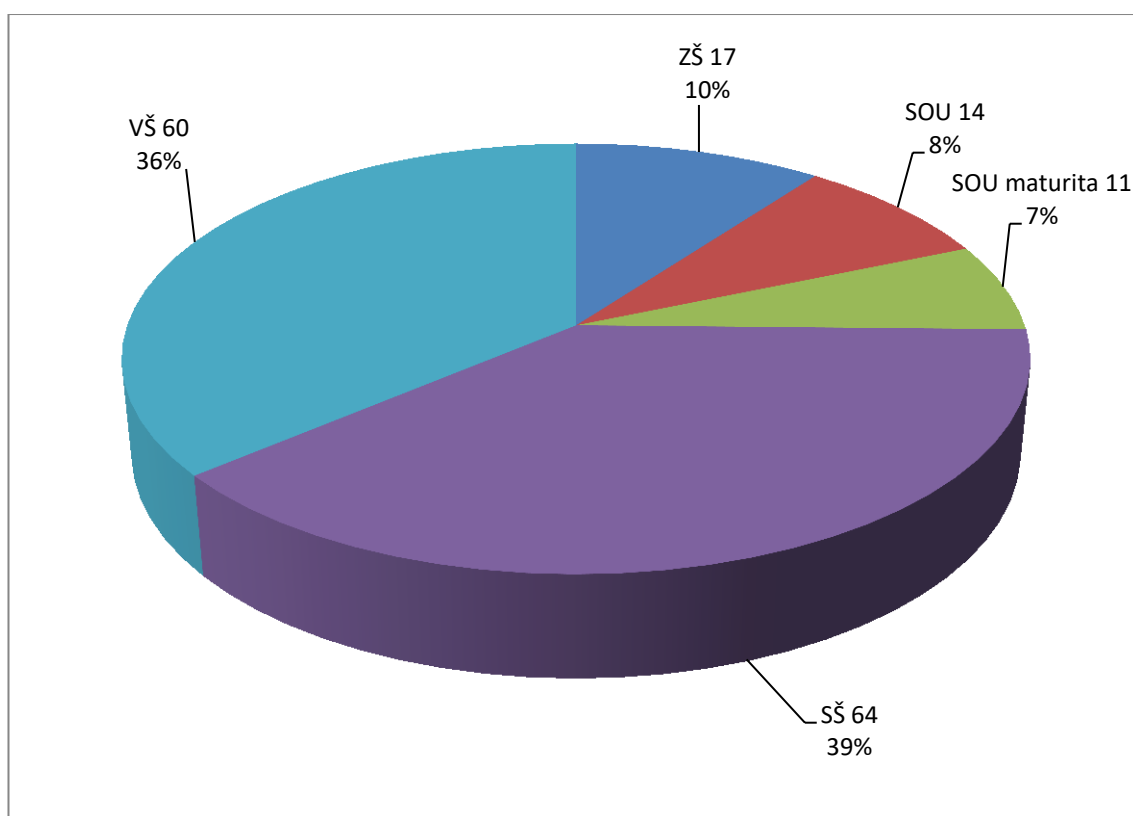
Graf č. 2: Demografické rozložení dle místa trvalého pobytu

Zdroj: vlastní výzkum

78 % respondentů žije ve městě a 22 % žije na vesnici.

Graf č. 3: Počet respondentů - základní demografické vrstvení dle vzdělání.

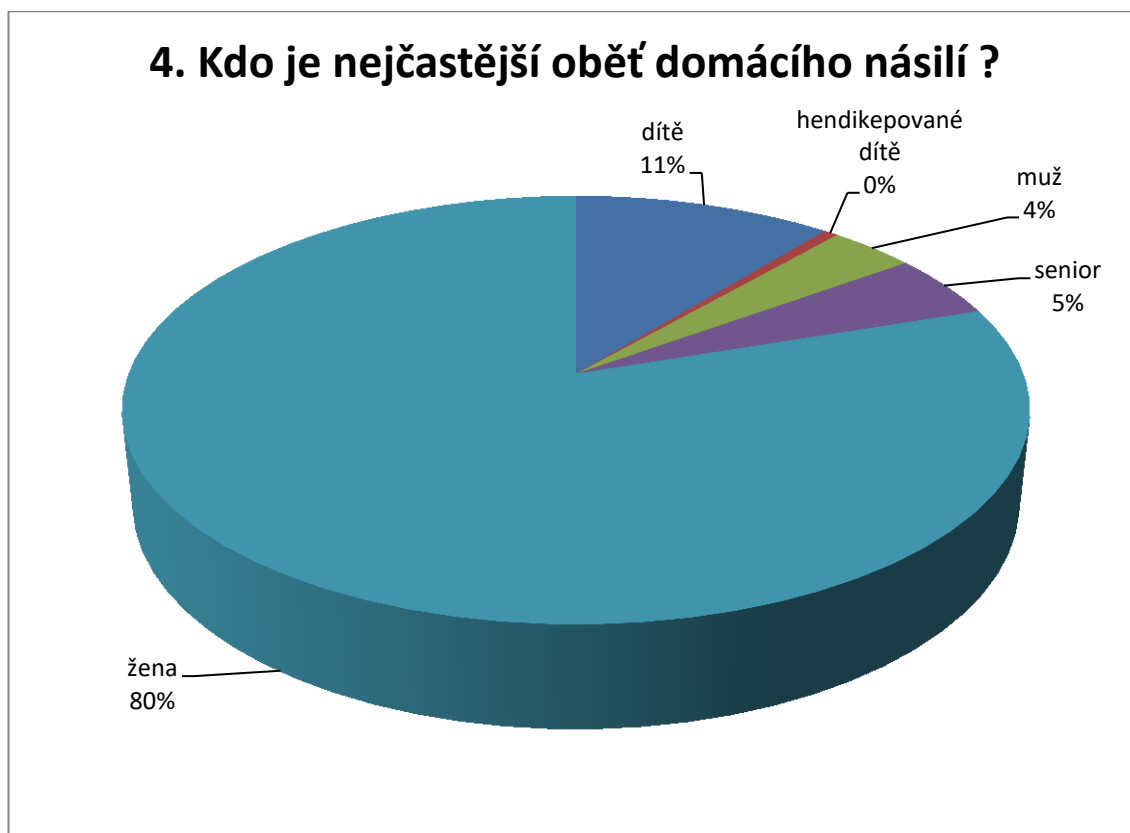
Zdroj: vlastní výzkum

V základním demografickém vrstvení dle kategorie vzdělání uvedlo 10 % odpovídajících (17 respondentů) základní vzdělání, 8 % odpovídajících (14 respondentů) uvedlo střední odborné učiliště bez maturity, 7 % (11 respondentů) odpovídajících vystudovalo SŠ s maturitou. Středoškolské vzdělání získalo 39 % (64 respondentů) a vysokoškolské vzdělání uvedlo 36 % (60 respondentů).

Skupina respondentů se středoškolským vzděláním byla zde skupinou nejsilněji zastoupenou.

4.3.2 Vyhodnocení dotazníku

Graf č. 4: Kdo je nejčastější oběť domácího násilí?

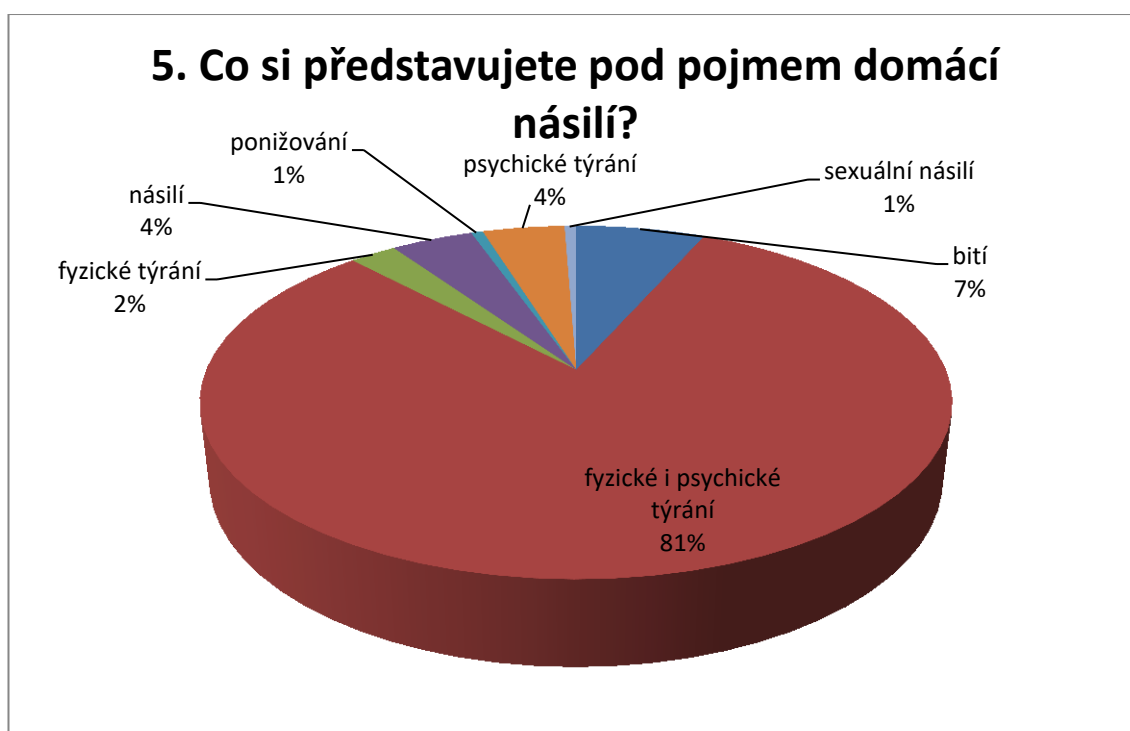
Zdroj: vlastní výzkum

Respondenti odpovídali na otázku „Kdo je nejčastější obětí domácího násilí?“. Jak je patrné z grafického znázornění, ženu volili respondenti v 80 % (tj. 133 odpovědí), dítě jako oběť volili v 11 % (tj. 18 odpovědí), odpověď senioři zvolili v 5 % (tj. 8 odpovědí), odpověď muž jako oběť zvolilo 6 odpovídajících (tj. 4 %). Hendikepované dítě jako oběť nebylo označeno ani jednou.

Z tohoto výsledku je patrné, že muži se opravdu málokdy označují jako oběť domácího násilí a ani okolí je za oběti násilí nevidí.

Žena je tedy opravdu ve velké většině považována a označována za nejčastější oběť domácího násilí.

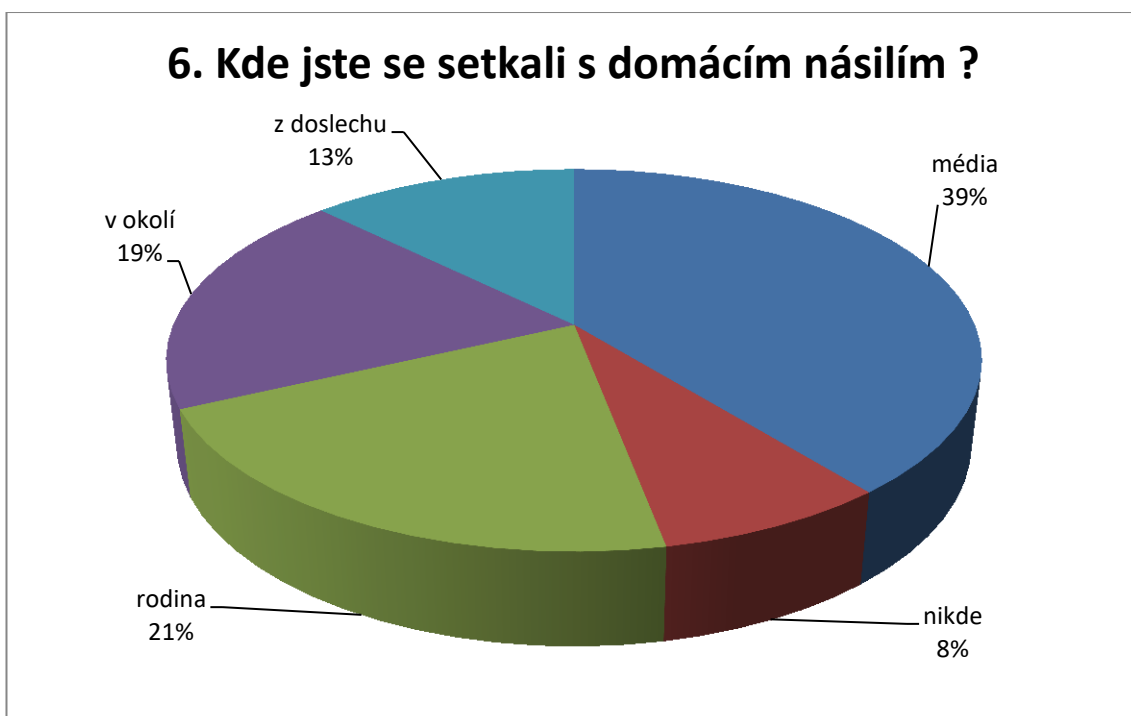
Graf č. 5: Co si představujete pod pojmem domácí násilí?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Co si představujete pod pojmem domácího násilí?“ odpovědělo 81 % dotázaných (tj. 135 odpovědí), označili fyzické i psychické násilí. Dále 7 % (11 odpovědí) uvedlo pouze bití. Za domácí násilí označili 4 % (7 odpovědí) násilí a psychické týrání. Ponižování a sexuální násilí označilo za domácí násilí jen malé procento odpovídajících.

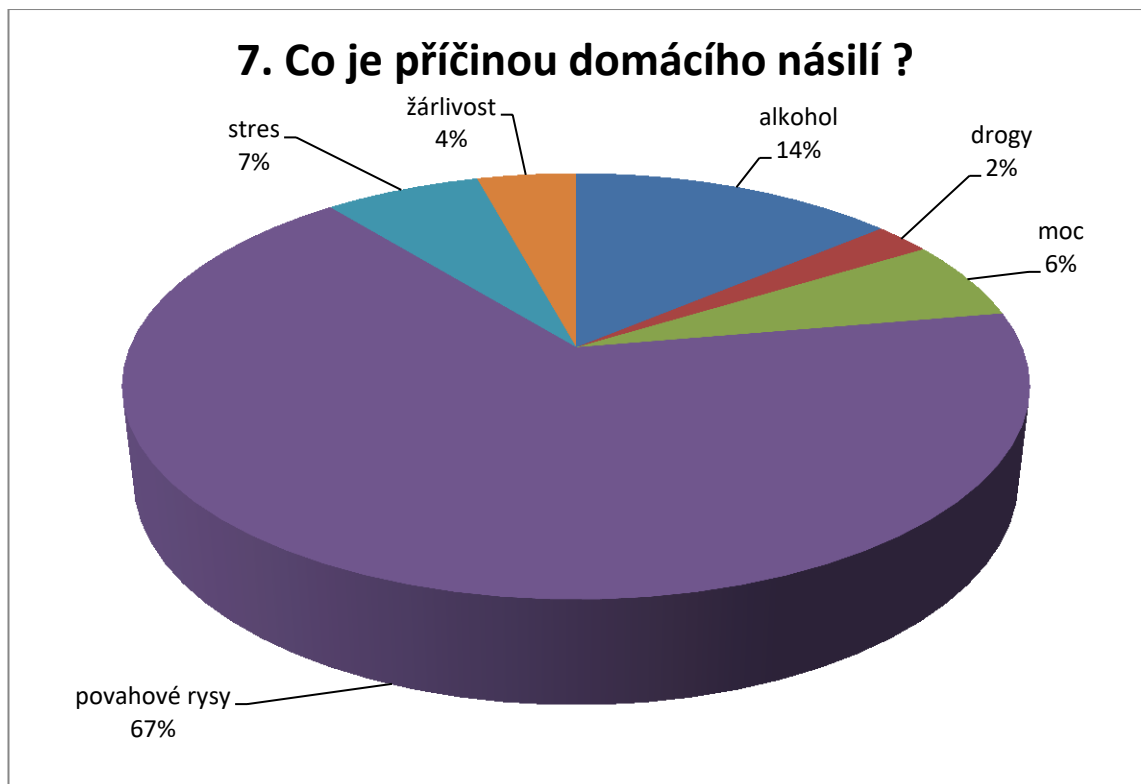
Graf č. 6: Kde jste se setkali s domácím násilím?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Kde jste se setkali s domácím násilím?“ odpovídali respondenti takto: z médií 39 % (tj. 65 odpovědí), v rodině 21 % (35 odpovědí), v okolí 19 % (32 odpovědí), z doslechu 13 % (21 odpovědí), nikde odpovědělo 8 % (13 odpovědí).

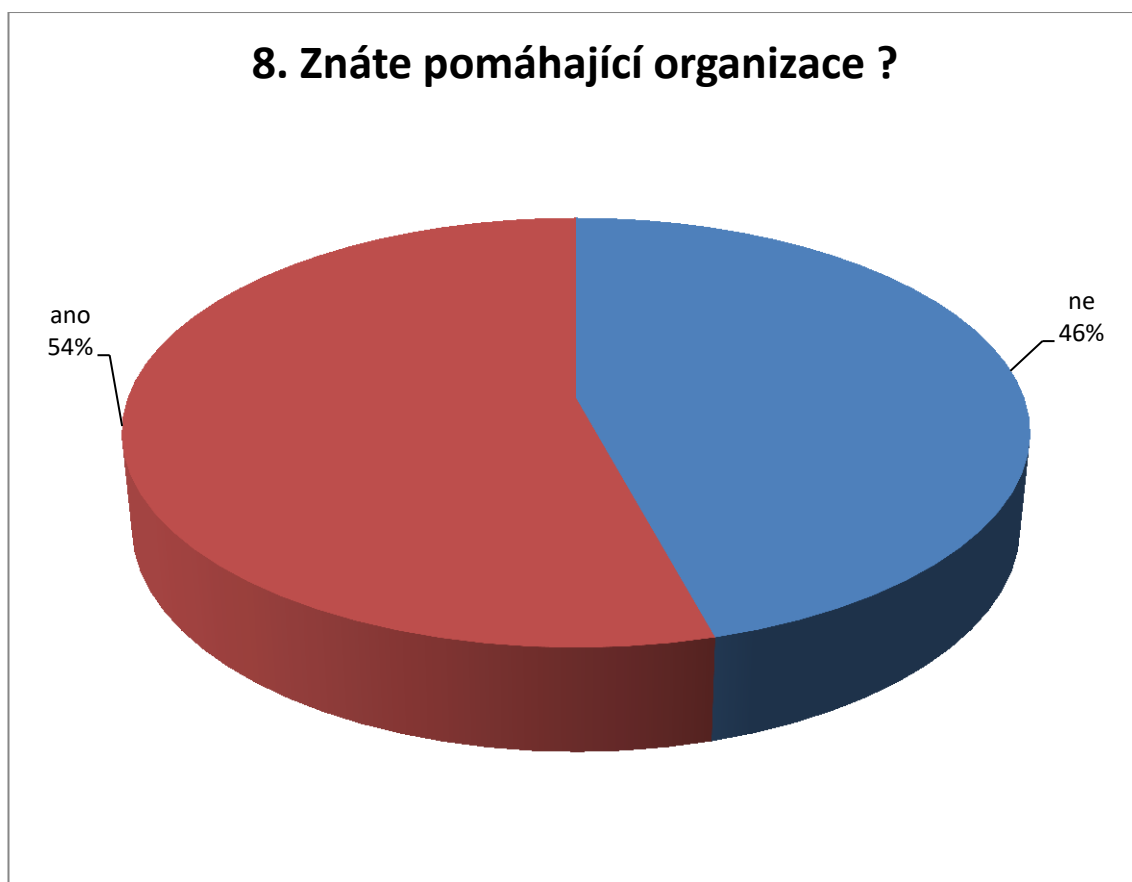
Graf č. 7: Co je příčinou domácího násilí?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Co je příčinou domácího násilí?“ respondenti uváděli, že domácí násilí je nejvíce způsobeno povahovými rysy násilníka 67 % (tj. 111 odpovědí), alkohol 14 % (23 odpovědí), stres uvedlo 7 % (tj. 11 odpovědí), moc uvedlo 6 % (10 osob), žárlivost uvedlo jako důvod domácího násilí 4 % a drogy jsou důvodem pro domácí násilí jen ve 2 % respondentů.

Graf č. 8: Znáte pomáhající organizace?

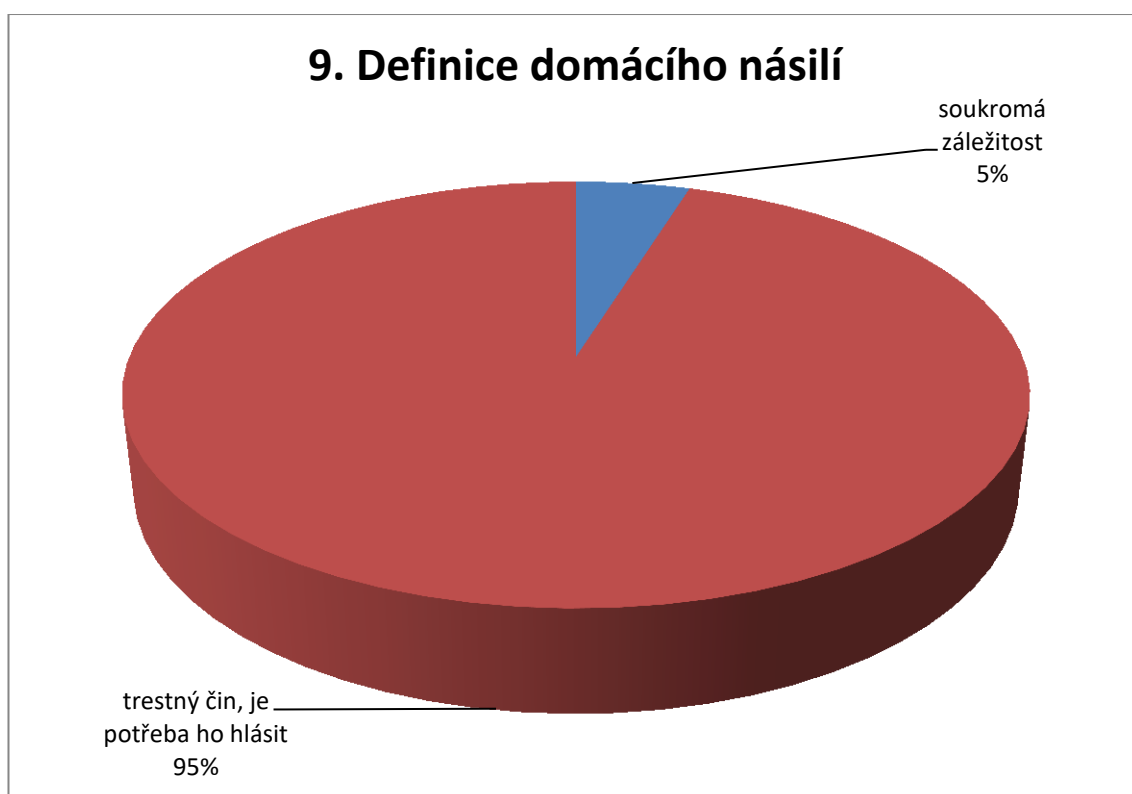

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Znáte pomáhající organizace?“ 54 % respondentů uvedlo ano (90 odpovědí), 46 % respondentů (76 odpovědí) neznají pomáhající organizace.

Zde je výsledek přibližně stejný, spíše zarážející, že téměř polovina dotázaných nezná žádné místo, kam by se obrátili pro pomoc v řešení domácího násilí.

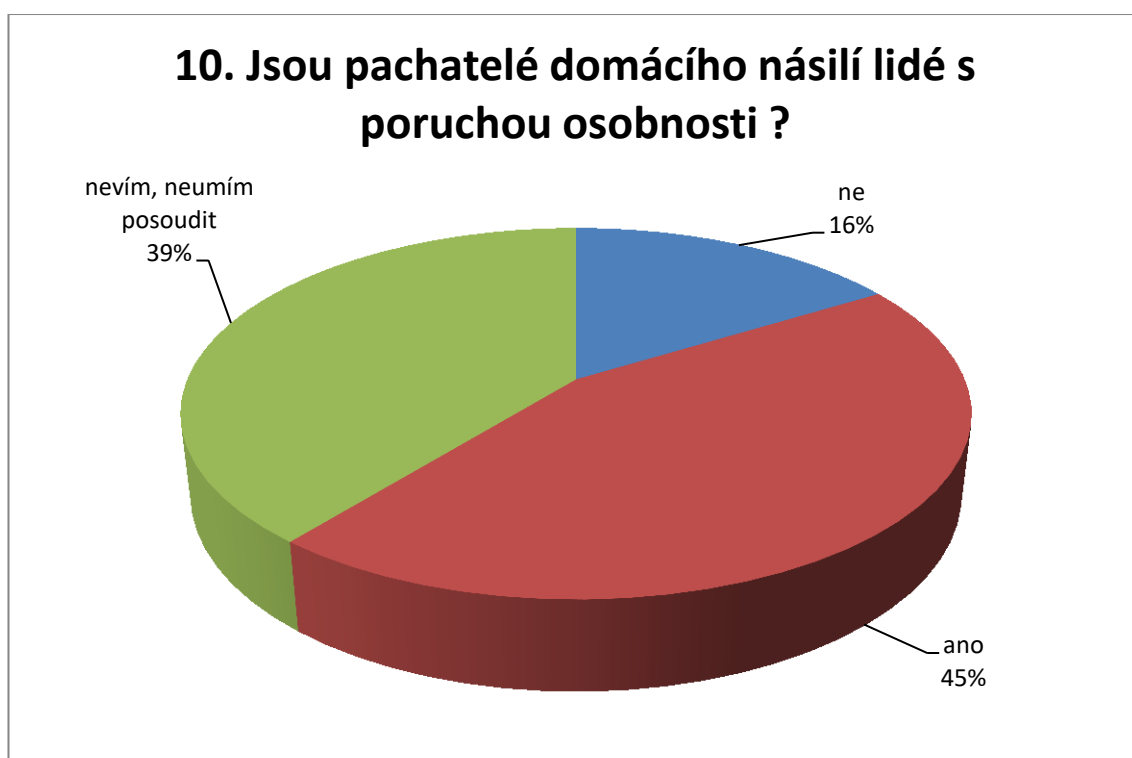
Graf č. 9: Definice domácího násilí

Zdroj: vlastní výzkum

Odpovědi na otázku „Myslíte si, že domácí násilí je privátní záležitostí nebo trestným činem?“ jsou zobrazeny v grafu č. 8. Z tohoto grafu vidíme, že téměř 95 % (tj. 158 odpovědí) dotázaných si myslí, že domácí násilí je trestný čin a 5 % (tj. 8 odpovědí), že je to soukromá záležitost.

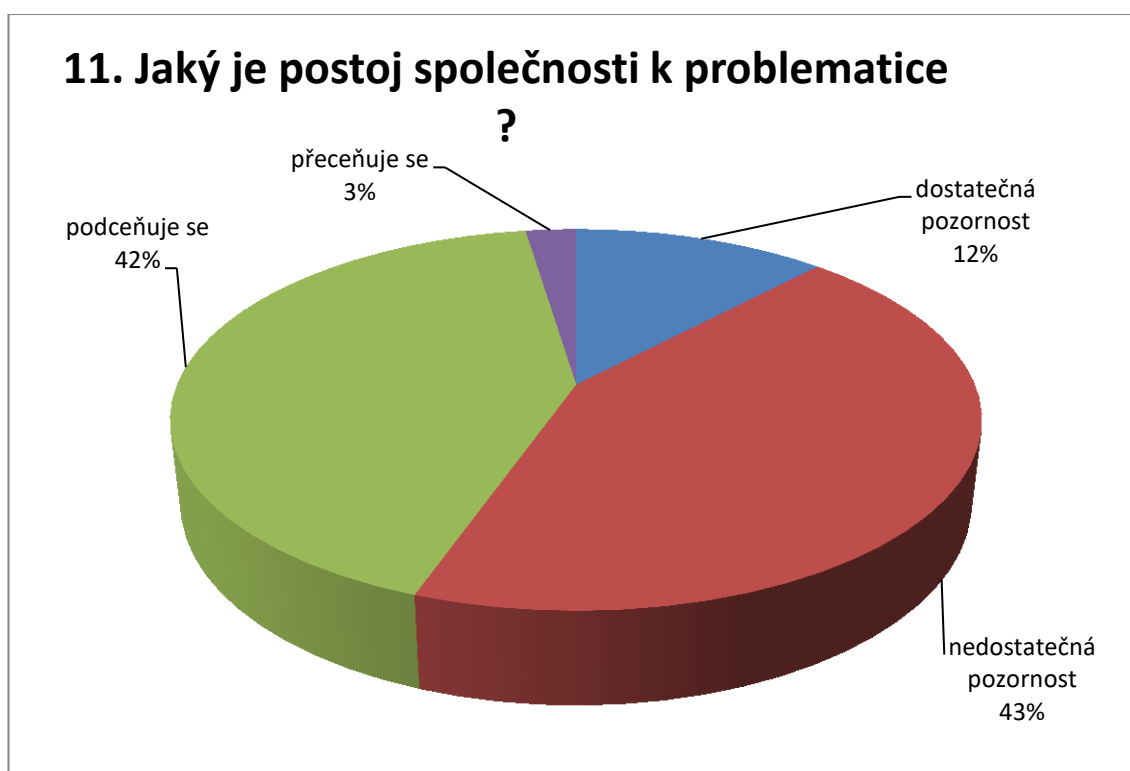
Graf č. 10: Jsou pachatelé domácího násilí lidé s poruchou osobnosti?

Zdroj: vlastní výzkum

Respondenti odpovídali na otázku „Jsou pachatelé domácího násilí lidé s poruchou osobnosti?“ takto: 45 % respondentů (tj. 74 odpovědí) se domnívá, že ano, dále 39 % dotázaných (65 odpovědí) nedokáží posoudit a 16 % se domnívá, že pachatelé žádnou poruchou osobnosti netrpí.

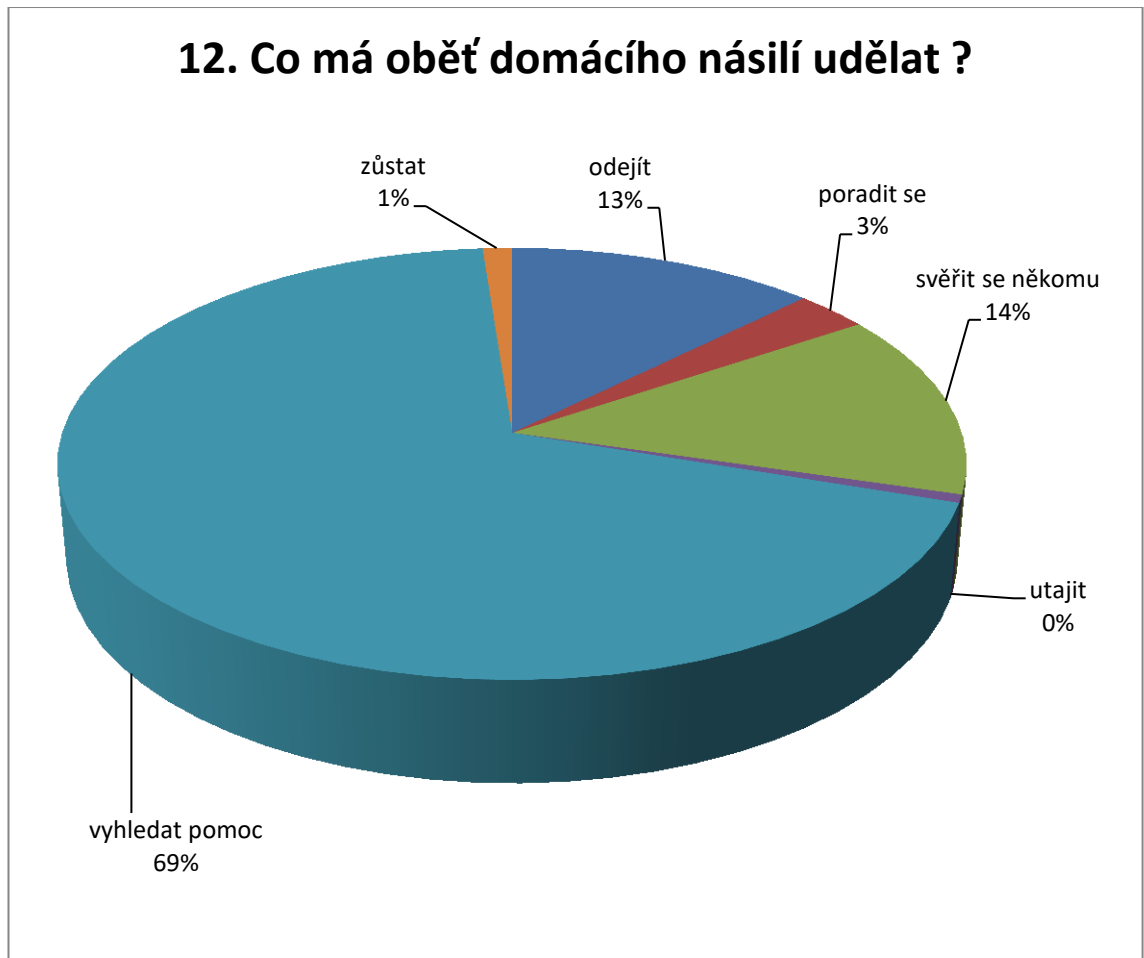
Graf č. 11: Jaký je postoj společnosti k problematice domácího násilí?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Jaký je postoj společnosti k problematice domácího násilí? Odpovědělo 43 % (72 osob) jako nedostatečnou pozornost společnosti, a 42 % dotázaných (70 odpovědí) se domnívá, že pozornost společnosti se podceňuje a jen 3 % (4 osoby) se domnívá, že se pozornost veřejnosti přeceňuje, 12 % osob (20 odpovědí) považuje pozornost za dostatečnou.

Graf č. 12: Co má oběť domácího násilí udělat?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Co má oběť domácího násilí udělat?“ pouze 1 % dotázaných (2 osoby) se myslí, že by oběť měla zůstat ve společné domácnosti. Dalších 14 % (tj. 23 odpovědí) odpovídajících uvedlo, že by se oběť měla s někým poradit.

13 % respondentů se domnívá, že by bylo lepší odejít (21 odpovědí) a nejvíce lidí 69 % (114 osob) odpovědělo, že by měla oběť vyhledat pomoc.

Graf č. 13: Jaká forma domácího násilí je nejčastější?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Jaká forma domácího násilí je nejčastější?“ lze z grafického znázornění zjistit, že 44 % (tj. 72 odpovědí) dotázaných považuje formu psychického násilí za nejčastější, následuje násilí fyzické 22 % (tj. 37 odpovědí) a násilí sexuální označilo za nejhorší formu 34 % (tj. 57 odpovědí) dotázaných.

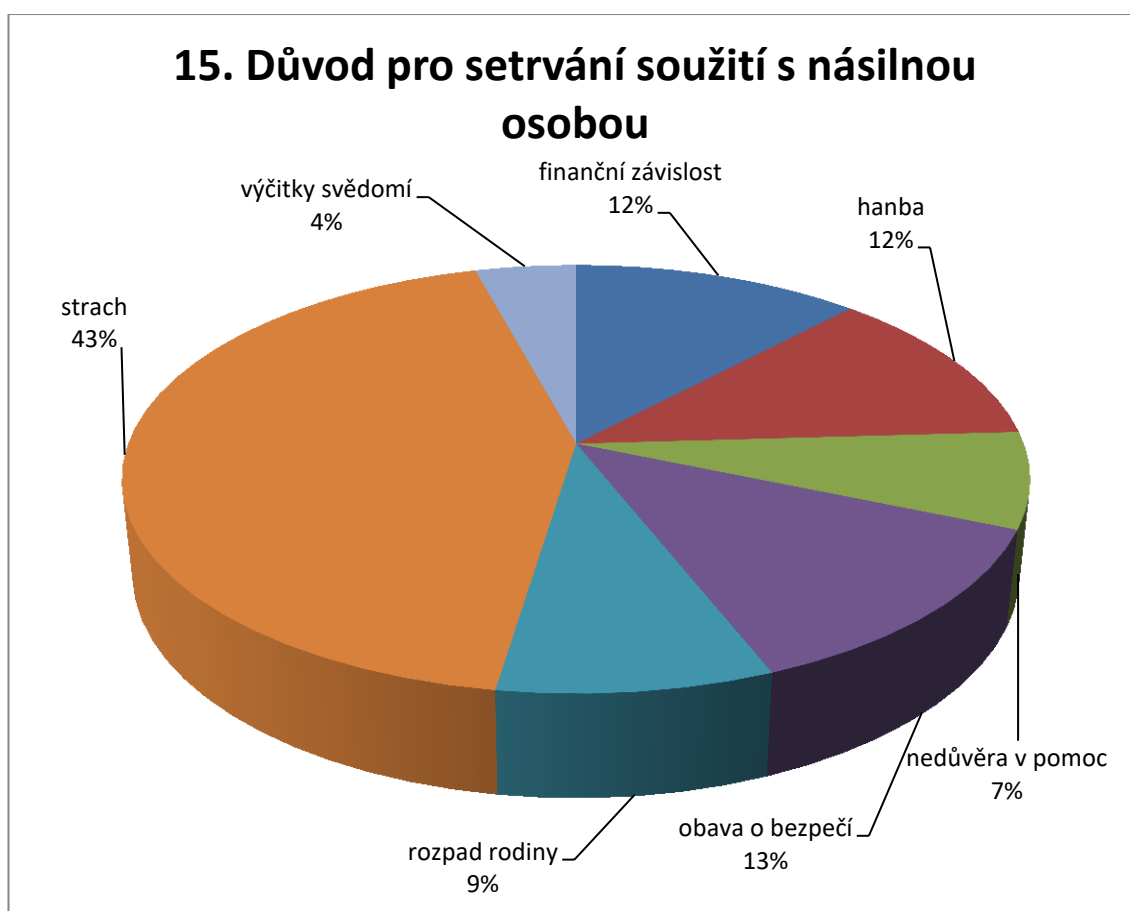
Graf č. 14: Proč je násilná osoba agresivní?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku, „Proč je násilná osoba agresivní?“ respondenti uvedli, že násilná osoba je agresivní z pocitu moci. Toto uvedlo 52 % (tj. 87 odpovědí) odpovídajících. Další příčiny agrese jsou podle dotázaných zážitky násilí z dětství 12 % (tj. 20 odpovědí) a ostatních 36 % (tj. 59 odpovědí) uvedlo možnost z jiné příčiny.

Graf č. 15: Důvod pro setrvání soužití s násilnou osobou?

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku „Co brání oběti odejít od agresora“ odpovědělo 43 % (tj. 72 odpovědí) dotázaných, že je to pocit strachu. Obavu o bezpečí uvedlo 13 % respondentů (tj. 21 odpovědí). Odpověď finanční závislosti a hanbu uvedlo 12 % (tj. 20 odpovědí). Strach z rozpadu rodiny uvedlo 9 % (tj. 14 odpovědí). Nedůvěra v pomoc byla označena 7 % (tj. 12 odpovědí) dotázaných, následuje odpověď pověst v 6 % (tj. 10 odpovědí) a 4 % respondentů (tj. 7 odpovědí) volilo výčitky svědomí.

4.4 Ověřování hypotéz

Před dotazníkovým šetřením byly stanoveny následující hypotézy.

4.4.1 H1 – Nejčastější forma domácího násilí je násilí fyzické.

Graf č. 16: H1 – nejčastější forma domácího násilí je násilí fyzické

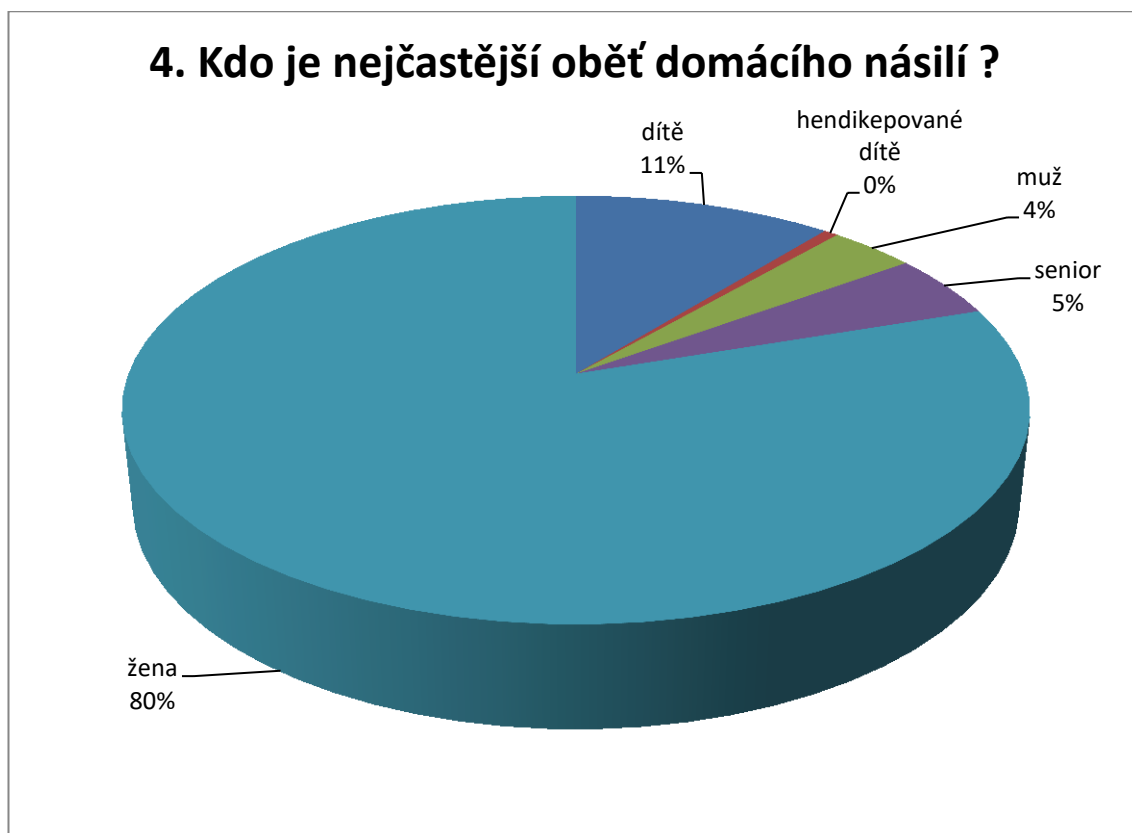
Zdroj: vlastní výzkum

Na stanovenou hypotézu odpovídá graf č. 12. Na grafickém znázornění je zobrazeno rozvrstvení odpovědí. Psychické násilí ve 44 % (tj. 72 odpovědí) bylo označeno jako nejčastější, násilí sexuální volili ve 34 % (tj. 57 odpovědí), ovšem respondenti fyzické násilí volili ve 22 % (tj. 37 odpovědí).

Hypotéza se nepotvrdila, neboť statisticky významným se ukázalo, že jako nejčastější forma násilí bylo zvoleno násilí psychické.

4.4.2 H2 - Nejčastější obětí domácího násilí je žena.

Graf č. 17: H2 – nejčastější oběť domácího násilí je žena

Zdroj: vlastní výzkum

Na stanovenou hypotézu odpovídá graf č. 3. Zde je patrné, že žena jako nejčastější oběť domácího násilí je uvedena u 80 % (tj. 133 odpovědí). Další ohroženou obětí je dítě (uvedlo 11 %, tj. 18 odpovědí), následuje senior s 5 % (tj. 8 odpovědí), a pouhá 4 % (tj. 6 odpovědí) dotázaných si myslí, že ohroženou osobou je muž.

Tato hypotéza se potvrdila, neboť statisticky významným se ukázalo, že bylo dosaženo 80 % hranice pro volbu, že ohroženou osobou je žena.

4.4.3 H3 – Polovina dotazovaných bude znát nějakou pomáhající organizaci pro řešení domácího násilí.

Graf č. 18: H3 – znalost respondentů pomáhající organizace pro řešení domácího násilí

Zdroj: vlastní výzkum

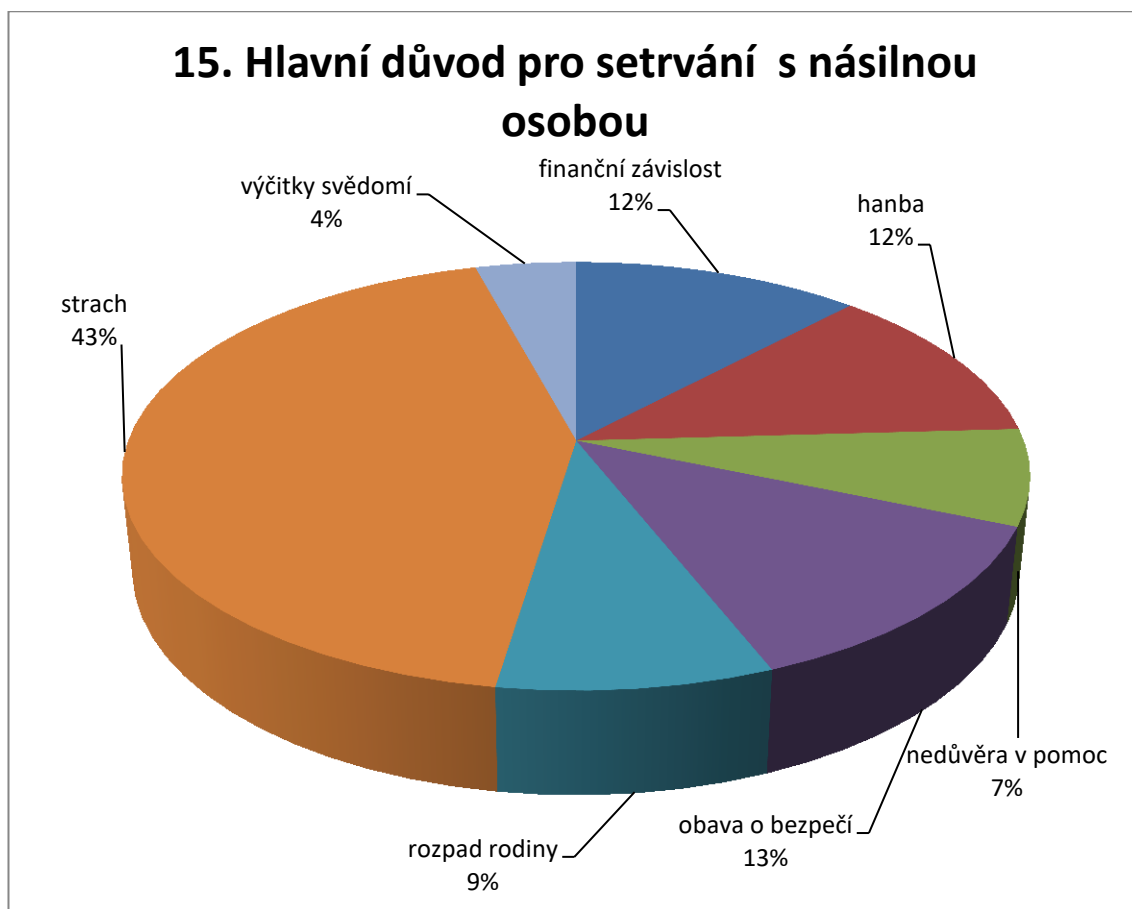
Na stanovenou hypotézu odpovídá graf č. 7. 54 % respondentů (tj. 90 odpovědí) zná nějakou pomáhající organizaci, která se zabývá oběťmi domácího násilí. Ovšem 46 % respondentů (tj. 76 odpovědí) žádnou pomáhající organizaci nezná.

Z tohoto vzorku odpovědí je vidět, že odpovědi jsou v podstatě vyrovnané.

Výše zmíněná hypotéza se potvrdila, s minimální odchylkou 4 %, neboť statisticky významným se ukázal fakt, že 54 % respondentů (tj. 90 odpovědí) zná nějakou pomáhající organizaci.

4.4.4 H4 – Hlavním důvodem pro setrvání s násilnou osobou je finanční situace.

Graf H4 – hlavním důvodem pro setrvání s násilnou osobou je finanční situace.

Zdroj: vlastní výzkum

Na stanovenou hypotézu odpovídá graf č. 14. Z grafu je patrné, že hlavním důvodem pro setrvání s násilnou osobou je strach, tak odpovědělo 43 % dotázaných (tj. 72 odpovídajících). Obavu o bezpečí uvedlo 13 % respondentů (tj. 21 odpovídajících), finanční závislost a hanba byly zvoleny v 12 %, Nedůvěra v pomoc byla označena v 7 % (tj. 12 odpovědí), následuje odpověď rozpad rodiny 9 % (tj. 14 odpovídajících) a 4 % respondentů (tj. 7 odpovědí) volilo výčitky svědomí.

Tato hypotéza se nepotvrdila, neboť statisticky významným se ukázal fakt, že 43 % dotázaných (tj. 72 odpovídajících) odpovědělo, že hlavním důvodem pro setrvání s násilnou osobou je strach.

4.5 Výsledek výzkumu – shrnutí

Cílem bakalářské práce (výzkumu) bylo poukázat na fenomén domácího násilí a zjistit, zda má veřejnost povědomí, co se za otázkou domácího násilí skrývá. Chtěla jsem zjistit, jak a kde se lidé s domácím násilím setkali a jestli znají pomáhající organizace.

Ve výsledcích se ukázalo, že mezi respondenty byli lidé se středoškolským a vysokoškolským vzděláním ve věku mezi 18 a více než 59 lety (z nichž 49 % ve věkové kategorii do 29 let), nejčastěji středoškolsky či vysokoškolsky vzdělaní, žijící ze 78 % ve městě.

S pojmem domácího násilí se nejvíce setkali v médiích a ve svých rodinách. Jako nejvíce ohroženou skupinu obětí označili v 80 % ženu, což je opravdu alarmující. Nejčastější formu druhu domácího násilí označili respondenti fyzickou a psychickou formu týrání, dále samotné bití. Příčinu domácího násilí spatřují respondenti z 50 % v povahových rysech pachatele.

Jedním ze zjišťovaných parametrů práce bylo, zda je ve společnosti tomuto tématu věnována patřičná pozornost, nebo je-li toto opomíjeno. Postoj společnosti je podle odpovídajících ze 43 % nedostatečný.

V rámci zjišťování bylo dotazováno, proč oběť zůstává s agresorem ve společné domácnosti a podle výsledků je ze 43 % důvodem strach o bezpečí a finanční situace rodiny.

Nejvíce překvapivý je fakt, že téměř polovina 46 % dotázaných nezná žádnou pomáhající organizaci a neví, kam se uchýlit pro odbornou pomoc.

4.6 Doporučení

Konkrétní řešení problémů s domácím násilím a vztahy mezi lidmi je doporučeno řešit doplňkovou krátkodobou výukou již na základních školách, např. při rodinné výchově, a středních školách při hodinách zabývajících se sexuologií nebo

psychologií. Při výuce bude třeba využívat mediální prostředky, ideálně krátkometrážní snímky k danému tématu vytvořené. Doplňkově, dle možností, přizvat odborníky, aby žáci mohli na dané téma vhodnou formou diskutovat a seznámit se s realitou. V neposlední řadě obeznámit žáky s pomocnými organizacemi a základní legislativou.

Učitelé a výchovní poradci by měli být vhodně zaškoleni pomocí seminářů či přednášek a školeních za využití znalostí pracovníků pomocných organizací.

Zejména na základní škole by se žáci měli seznámit se základními principy chování a morálky, rozeznat negativní chování a schopnost pojmenovat a definovat pojmy jako úcta, partnerství, přátelství, pěstovat v dětech lidskou sounáležitost, etiku a ctít pravidla slušného chování. Takové zásady chování se často uplatňují v mimoškolních aktivitách dětí, jako jsou sportovní kluby, skaut, divadelní kroužky, letní táborové aktivity dětí apod.

Další pomůckou pro seznámení mladých lidí s již ukončenou školní docházkou by bylo vytvoření mediálních kampaní s uplatněním krátkometrážních filmů šířených virálním způsobem na sociálních sítích. Tyto filmy by měly prezentovat domácí násilí a řešení situací s ním spojených odlehčenou formou, aby se cílová skupina soustředila na obsah a dokázala si uvědomit sílu a brutalitu tohoto jednání v plném rozsahu jeho dopadu.

V minulosti byla vytvořena podobná mediální kampaň zaměřená na prevenci dopravních nehod a u diváků měla velký ohlas. Kampaň byla vytvořena pro veřejnoprávní televizi a internetové sítě.

Podobně zaměřená kampaň by proto byla vhodná i k problematice domácího násilí. Seznámit mládež o formách, příčinách a řešeních domácího násilí formou, která je zaujme v prostředí odpovídajícímu jejich komunikaci, tzn. web a elektronická média.

5 ZÁVĚR

Domácí násilí provází společnost od nepaměti. Je latentní, odehrává za dveřmi našich domovů, a proto se špatně odhaluje. Bohužel, domácí násilí eskaluje a vychází najevo většinou až tehdy, kdy je nutné vyhledat odbornou pomoc. Co vede jedince k tomu, aby ubližoval svým nejbližším? Při zpracování literárních a odborných studií byly poodkryty některé příčiny domácího násilí, avšak jsou složité, co se týká pochopení jednání agresorů. Pokud vycházíme z výchovy rodiny, v dnešní době jsou děti při výchově rozmazlovány, rodiče se snaží dětem usnadnit cestu životem a odstraňují jim ze života překážky, co jim síly stačí. Mladí lidé odkládají vstup do samostatného života, využívají rodičovské podpory a pomoci. Po osamostatnění a při založení nové rodiny se setkávají s realitou života a nedokáží se vyrovnat se životními překážkami. Moderní doba si žádá výkonné a úspěšné jedince, v reklamě, v masmédiích se obraz mladých lidí a rodin schovává za pozlátko úspěchu. Tady se rodí frustrace a ta posiluje násilí. A nejbliže je vždy ten nejbližší člověk, partner, rodiče, děti, tedy ti, kterým bychom měli lásku oplácet láskou. Jak se může cítit dítě, které vidí, jak otec bije matku. Nechápe, proč to tak je, bojí se a myslí si, že ono je příčinou rodičovského vzteku. Co si myslí žena, pokud ji bije její muž, který jí má být oporou, ten se kterým založila rodinu a věřila v hezký život. A jaký pocit mají rodiče, kteří dali dětem život a lásku, když jsou staří a nemocní a ubližuje jim často jejich dítě?

Tato práce je zaměřena hlavně na zjišťování informací ohledně tématu domácího násilí, kde se s ním respondenti setkali, kdo je nejčastější obětí domácího násilí, jaká je podle nich příčina domácího násilí a několik dalších faktorů, které domácí násilí provází.

Respondenty byli zejména mladí lidé (49 % dotázaných ve věku do 29 let), nejčastěji středoškolsky či vysokoškolsky vzdělaní, žijící ze 78 % ve městě. Z výsledků vyplynulo, že nejčastější obětí domácího násilí je žena, což je uváděno i v oficiálních údajích odborných publikací. Další z výsledků dotazníku ukázaly, že téměř většina dotázaných si myslí, že domácí násilí je trestným činem, jemuž se nevěnuje dostatečná pozornost z hlediska společenského pohledu, a že se téma domácího násilí podceňuje.

Překvapivým je výsledek, že 54 % dotázaných neví, kam se obrátit o odbornou pomoc. Dále 95 % odpovídajících uvedlo, že domácí násilí je trestným činem, že nejhorší forma domácího násilí je fyzické a psychické týrání a 45 % agresorů podle odpovědí dotázaných trpí poruchou osobnosti.

Společnost domácí násilí shodně odsuzuje, považují domácí násilí za trestný čin, ale jako jednotlivci si s domácím násilím poradit nedokážeme. Proto potřebujeme pomoc odborníků a pracovníků, kteří mohou ukázat cestu, doporučit východiska v těžkých životních situacích, do kterých se může dostat každý z nás.

Řešením příčin a důsledků domácího násilí se zabývají orgány policie, sociální pracovníci, právníci, soudci, lékaři a mnoho dalších odborných profesí. Profesionální pomoc stojí společnost nemalé finanční prostředky, protože se jím zabývá celá řada institucí, jak je uvedeno výše.

Prevence, předcházení, to je to, co zatím příliš neumíme. Chybí medializace podpůrných programů pro řešení životních situací. Je samozřejmé, že největší základ výchovy, etiky, chování, lidskou sounáležitost bychom měli získávat v primárních rodinách, škola by takové návyky měla již jen vhodně doplňovat informacemi a znalostmi.

Cílem práce není najít tu nejlepší cestu, jak domácí násilí ze společnosti odstranit, ještě se nenašel nikdo, kdo by toho dosáhl, a proto je na závěr předestřeno několik námětů ke zlepšení daného problému se zaměřením hlavně na prevenci.

Problematika domácího násilí nezasahuje pouze jednu konkrétní rodinu, ale vyžaduje řešení v několika fázích, v neposlední řadě zasahuje také do společenského života, a proto bychom se měli zaměřit na prevenci a ne jen na odstraňování následků.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

6.1 Literární zdroje

1. BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Přeložil Monika BURGER. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6.
2. CONWAYOVÁ, HELEN L., *Domácí násilí*, 1. Vydání Praha: Albatros nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-00-01550-7.
3. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
4. KLIMEŠ, Jeroným. *Partneři a rozchody*. Praha: Portál, 2005. Psychologie (Portál). ISBN 80-7367-045-3.
5. MARTINKOVÁ, Milada a Radka MACHÁČKOVÁ. *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí: dva příspěvky k problematice domácího násilí v České republice (empirické poznatky a rozbor vybrané právní problematiky)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-86008-98-3.
6. ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.
7. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004, s. 15. Psyché (Grada). ISBN 978-80-24705-86-6.
8. ÚLEHLOVÁ, Dagmar. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. ISBN 978-80-7013-502-0.
9. VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2., přeprac. Vyd. Praha: proFem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3.
10. VARGOVÁ, Branislava, POKORNÁ, Dana, TOUFAROVÁ, Marie. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008, s. 103. ISBN 978-80-86131-76-4.

6.2 Elektronické zdroje

1. AION CS, s.r.o.. Zákony pro lidi. www.zakonyprolidi.cz [online]. © 2018. *Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky* [cit. 2018-03-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/>> .
2. AION CS, s.r.o.. Zákony pro lidi. www.zakonyprolidi.cz [online]. © 2018. *Zákon č. 292/2013 Sb. Zákon o zvláštních řízeních soudních* [cit. 2018-03-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292/>> .
3. BANDŽAK Josef, *Domácí násilí zák.135/2006 Sb., a oprávnění policisty*. Evropský sociální fond Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti. © 2012. 30 s. [cit. 2018-03-10]. Dostupné také z WWW: <<https://www.szs-ruska.cz/userdata/files/oppa/6-domaci-nasili-a-jeho-prevence/6-domaci-nasili-uloha-policie.pdf>> .
4. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, o.s..DONA linka. www.donalinka.cz [online]. © 9. 1. 2007-2018. *INTERVENČNÍ CENTRA* [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/intervencni-centra/zakladni-informace/>> .
5. DUNDÁČKOVÁ E., *Aliance proti domácímu násilí*. www.domacinasili.cz [online]. © 2018. *Aliance proti domácímu násilí* [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/aliance-proti-domacimu-nasili/>> .
6. KONEČNÁ, Šárka. *Domácí násilí a jeho oběti* [online]. Brno, © 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/km3n4/>> . Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Drahomíra Houbová.
7. KURZY.CZ, spol. S r.o., AliaWeb, spol. S r.o., Kurzy.cz. Zakony.kurzy.cz [online]. *Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí, § 751*. © 2000-2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z WWW: <<https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/paragraf-751/>> .
8. KURZY.CZ, spol. S r.o., AliaWeb, spol. S r.o.. Kurzy.cz. Zakony.kurzy.cz [online]. *Dědické právo, Hlava III*. © 2000-2018 [cit. 2018-0-12]. Dostupné z WWW: <<https://zakony.kurzy.cz/89-2012-obcansky-zakonik/cast-3-hlava-3/>> .
9. OBCZAN, z. S.. OBCZAN.cz komunitní portál o rekodifikaci. www.obczan.cz [online]. *Důvodová zpráva k § 1646 a 1647.pdf* © 2012 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.obczan.cz/zakon/noz/cast-treti/hlava-iii/dil-5/oddil-2?detail-item-4660-comments-item-841-expanded=1&detail-item-4658-comments-item-840-expanded=1&detail-item-4658-comments-item-840-item-4654-comments-item-840-expanded=1&do=detail-item-4658-comments-item-840-export>> .
10. PAPEŽOVÁ, Z. MV ČR, BKB, KŘ Policie ústeckého kraje – psychologické služby. © 2017. *Domácí násilí*. [online]. [cit. 2017]. Dostupné z: <<http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/domaci-nasili/domaci-nasili.html>> .

11. PROFEM - CENTRUM PRO OBĚTI DOMÁCÍHO A SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ, o.p.s. PROFEM. <http://www.profem.cz> [online]. © 2015. *Projekt Advocats* [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/projekt-advocats.aspx>>.
12. PROFEM - CENTRUM PRO OBĚTI DOMÁCÍHO A SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ, o.p.s. PROFEM. <http://www.profem.cz> [online]. © 2015. *Projekt Mluvme spolu o domácím násilí* [cit. 2018-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/projekt-mluvme-spolu-o-domacim-nasili.aspx>>.
13. ROSA o.s.. Stop násilí. www.stopnasili.cz [online]. © 2014. *Bezpečnostní plán* [cit. 2018-01-23]. Dostupné z WWW: <<http://stopnasili.cz/domaci-nasili/bezpecnostni-plan/>> .
14. VAŠKOVÁ, Adéla, *Komentovaný překlad: Love and Stockholm Syndrome: The Mystery of Loving an Abuser (Carver, Joseph. 2003)*[online]. Praha, 2013 [cit. 2018-02-15]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav translatologie. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Zuzana Šťastná. Dostupné z WWW: <<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130103985/?lang=cs/>>.

6.3 Legislativní dokumenty

- Zákon č.140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím
- Závazným pokyn Policejního prezidenta č. 179/2006, kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí
- Zákon č. 273/2008 Sb., o PČR
- Občanský zákoník č. 89/2012 Sb.
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

6.4 Ostatní zdroje

- Vyjádření ombudsmana ze dne dne 4. Zář 2015, sp. Zn. 1214/2015/VOP/IK - Činnost Policie ČR; ochrana zdraví a majetku osob - zpráva o šetření
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 07. 08. 2012, sp. Zn./Čj.: 19Co 372/2012 - Předběžné opatření a domácí násilí
- Usnesení Krajského soudu v Jihlavě ze dne 30. 05. 2014, sp. Zn./Čj.: 6Nc 162/2014 - 19 - Předběžné opatření u domácího násilí
- Usnesení Krajského soudu v Pardubicích ze dne 05. 02. 2016, sp. Zn./Čj.: 7Nc 3201/2016 - Prodloužení doby trvání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí

7 SEZNAM ZKRATEK

KŘP KK - Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje

SARA - zkratka angl. Slova SA-mezi intimními partnery, R-riziko, A- ocenění

DN – domácí násilí

PČR – Policie České republiky

LZPS – Listina základních práv a svobod

Listina – Listina základních práv a svobod

TRČ – trestný čin

OOP – Obvodní oddělení policie

o.s.ř. – občanské soudní řád

z.ř.s. - Zákon o zvláštních řízeních soudních

8 SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

8.1 Seznam obrázků

<i>Obrázek č. 1 - Intervenční centra – logo</i>	28
---	----

8.2 Seznam grafů

<i>Graf č. 1: Počet respondentů - základní demografické vrstvení dle věku</i>	56
<i>Graf č. 2: Demografické rozložení dle místa trvalého pobytu</i>	57
<i>Graf č. 3: Počet respondentů - základní demografické vrstvení dle vzdělání</i>	58
<i>Graf č. 4: Kdo je nejčastější oběť domácího násilí?</i>	59
<i>Graf č. 5: Co si představujete pod pojmem domácí násilí?</i>	60
<i>Graf č. 6: Kde jste se setkali s domácím násilím?</i>	61
<i>Graf č. 7: Co je příčinou domácího násilí?</i>	62
<i>Graf č. 8: Znáte pomáhající organizace?</i>	63
<i>Graf č. 9: Definice domácího násilí</i>	64
<i>Graf č. 10: Jsou pachatelé domácího násilí lidé s poruchou osobnosti?</i>	65
<i>Graf č. 11: Jaký je postoj společnosti k problematice domácího násilí?</i>	66
<i>Graf č. 12: Co má oběť domácího násilí udělat?</i>	67
<i>Graf č. 13: Jaká forma domácího násilí je nejčastější?</i>	68
<i>Graf č. 14: Proč je násilná osoba agresivní?</i>	69
<i>Graf č. 15: Důvod pro setrvání soužití s násilnou osobou?</i>	70
<i>Graf č. 16: H1 – nejčastější forma domácího násilí je násilí fyzické</i>	71
<i>Graf č. 17: H2 – nejčastější oběť domácího násilí je žena</i>	72
<i>Graf č. 18: H3 – znalost respondentů pomáhající organizace pro řešení domácího násilí</i>	73

9 PŘÍLOHY

9.1 Dotazník

Dotazník na téma domácí násilí.

Vážení respondenti,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto jednoduchého dotazníku, který je zaměřen na téma domácího násilí.

Dotazník je anonymní, výsledky budou použity ke zpracování mé bakalářské práce na uvedené téma v rámci studia na VŠERS České Budějovice.

Za Vaši ochotu a čas věnovaný dotazníku děkuji.

Ivana Koukalová

Nejdříve Vás prosím o uvedení základních osobních údajů (laskavě zaškrtněte)

1. Věková skupina

☐ do 20 let	☐ do 49 let
☐ do 29 let	☐ do 59 let
☐ do 39 let	☐ nad 59 let

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- ZŠ
- SOU
- SOU maturita
- SŠ
- VŠ

3. Kde bydlíte?

- město
- vesnice

Část dotazníku věnovaná tématu domácího násilí

Zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď.

4. Kdo je podle Vás nejčastější oběť domácího násilí?

- žena
- muž
- dítě
- senior
- hendikepované dítě

5. Co si představujete pod pojmem domácí násilí?

- bití
- psychické týrání
- fyzické týrání
- fyzické i psychické týrání
- násilí
- sexuální násilí
- ponižování

6. Kde jste se setkali s domácím násilím?

- média
- rodina
- z doslechu
- v okolí
- nikde

7. Co si myslíte, že je příčinou domácího násilí?

- alkohol
- drogy
- povahové rysy
- stres
- moc
- žárlivost

8. Znáte organizace zaměřené na pomoc obětem domácího násilí?

- ano
- ne

9. Myslíte si, že domácí násilí je:

- soukromá záležitost
- trestný čin, je potřeba ho hlásit

10. Myslíte si, že lidé, kteří páchají domácí násilí, trpí psychickou nemocí?

- ano
- ne
- nevím, neumím posoudit

11. Jaký je postoj společnosti k problematice domácího násilí?

- podceňuje se
- přeceňuje se
- dostatečná pozornost
- nedostatečná pozornost

12. Jak se má zachovat oběť domácího násilí?

- odejít
- zůstat
- svěřit se někomu
- poradit se
- utajit
- vyhledat pomoc

13. Co je podle Vás nejčastější forma domácího násilí?

- násilí fyzické
- násilí psychické
- násilí sexuální

14. Proč je násilná osoba agresivní?

- zažil násilí v dětství
- má pocit moci
- jiná příčina

Co brání oběti odejít od agresora?

- hanba
- obava o bezpečí
- rozpad rodiny
- strach
- pověst
- výčitky svědomí
- finanční závislost
- nedůvěra v pomoc

Děkuji Vám za spolupráci